

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
PALACKÉHO V OLOMOUCI

Katedra nederlandistiky

Studijní rok: 2011/2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
NIZOZEMŠTINA PRO HOSPODÁŘSKOU PRAXI

**De splitsing van Tsjecho-Slowakije,
een goed voorbeeld voor België?**

**The split of Czecho-Slovakia,
a good example for Belgium?**

Jana Šírová

Begeleider: Drs. Bas Hamers

Olomouc 2012

Ik verklaar dat ik mijn scriptie zelfstandig heb geschreven en alle gebruikte bronnen heb vermeld.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu, kterou jsem použila.

V Olomouci, dne 18. května 2012

Jana Šírová

Dankbetuiging

Ik wil graag van harte mijn dank betuigen aan Drs. Bas Hamers voor zijn waardevolle adviezen, hulp, inspiratie en tijd.

Inhoud

Inleiding.....	5
1. Presentatie van België en Tsjecho-Slowakije.....	7
1.1. Presentatie van België.....	7
1.1.1. Basiskenmerken van de staat.....	7
1.1.2. Geschiedenis.....	8
1.1.2.1. Taalgeschiedenis.....	10
1.1.3. Economie.....	11
1.1.4. Administratieve indeling en structuur.....	12
1.1.5. Overheid en politiek.....	14
1.2. Presentatie van Tsjecho-Slowakije.....	17
1.2.1. Basiskenmerken van de staat.....	17
1.2.2. Geschiedenis.....	18
1.2.3. Economie.....	20
1.2.4. Overheid en politiek.....	21
2. Belgische crisis.....	23
2.1. Wat leidde tot politieke crisis.....	23
2.1.1. Eerste grote politieke crisis.....	23
2.1.2. Tweede grote politieke crisis.....	24
2.2. Belangrijke factoren.....	25
2.2.1. Geografische factor.....	25
2.2.1.1. Positie van Brussel.....	26
2.2.1.2. Brussel-Halle-Vilvoorde.....	26
2.2.2. Culturele factor.....	28
2.2.3. Economische factor.....	28
2.2.3.1. Economische verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië.....	28
2.2.3.2. Wat doet Wallonië om de situatie te verbeteren.....	31
2.2.3.3. Hoeveel zou de splitsing van België kosten?.....	31
2.2.4. Politieke factor.....	32
2.3. Publieke opinie.....	34
2.4. Mogelijke oplossingen.....	35

3.	De splitsing van Tsjecho-Slowakije	37
3.1.	Jaren 1990-1991.....	38
3.1.1.	Verkiezingen juni 1990.....	38
3.2.	Jaar 1992	40
3.2.2.	Verkiezingen juni 1992.....	40
3.2.3.	Privatisering	41
3.2.4.	Economieën van beide Republieken.....	42
3.2.4.1.	Slowaakse inspanningen voor de autonomie	43
3.3.	Opinie van de burgers over de splitsing.....	44
3.4.	De splitsing	46
3.5.	Beide landen na de splitsing	48
3.5.1.	Tsjechië na de splitsing.....	49
3.5.2.	Slowakije na de splitsing	50
4.	België & Tsjecho-Slowakije.....	51
4.1.	Parallelen tussen België & Tsjecho-Slowakije.....	52
4.1.1.	Taal	53
4.1.2.	Hoofdstad.....	54
4.1.3.	Politiek	55
4.1.4.	Verschillende economische delen.....	56
4.1.5.	Geschiedenis	57
4.1.6.	Koninklijke familie	59
4.1.7.	Europese Unie.....	60
4.1.8.	Stem van het volk	61
4.1.9.	Problemen bij splitsing	61
	Conclusie.....	63
	Bijlage 1.....	68
	Bijlage 2.....	69
	Resumé in het Tsjechisch	70
	Resumé in het Engels.....	71
	Annotatie.....	72

Inleiding

Dit onderwerp heb ik gekozen omdat het voor mij interessant is, omdat ik heb tot mijn 9e jaar in Tsjecho-Slowakije heb gewoond. Een aantal jaar geleden, nog voor de politieke crisis, was ik in België. De mentaliteit sprak me wel aan. Door de media te volgen tijdens politieke conflicten, herkende ik dezelfde situatie als twintig jaar geleden in mijn eigen land. Dit werd ook letterlijk aangehaald in de kranten. Er werd vaak naar mijn mening gevraagd omdat wij Tsjechen in een vergelijkbare situatie hebben gezeten. Sindsdien ben ik meer geïntereiseerd geraakt in de Belgische situatie. Ik had graag een onderwerp gekozen waar ik ook mijn kennis van mijn Franse taal kon gebruiken. Het is niet het makkelijkste onderwerp, de Belgische ministers komen er dikwijls zelf niet meer uit. Toch heb ik hiervoor gekozen, niet alleen omdat ik van uitdagingen houd, maar ook omdat na deze analyse in de vorm van deze scriptie in de toekomst een beter beeld van de Belgen kan vormen. Goedkeurend of niet, ik hoop dat ik het weet aan het einde van dit werk.

Om de algemeende informatie van beide landen te kunnen beschrijven en nieuws en historische gebeurtenissen te kunnen beschrijven, wil ik vooral boeken lezen, internetpagina's bezoeken, kranten lezen, behaalde kennis van de lessen gebruiken, reportages op TV bekijken en naar interviews op de radio luisteren. Voor nadere informatie, wil ik ook persoonlijke interviews, zowel met Tsjechen als met Belgen maken.

Deze scriptie bevat vier grote delen. Behalve de basisinformatie over beide federaties in het eerste deel, presenteert hij twee niet gemakkelijke analyses en een vergelijking. De eerste analyse gaat over de politieke crisis in België en de tweede over de splitsing van Tsjecho-Slowakije dit jaar precies twintig jaar geleden. Er wordt gebruikt gemaakt van veel tabellen, grafieken, schema's en afbeeldingen om de problematiek duidelijker te maken.

Aan het begin zal ik eerst België en daarna Tsjecho-Slowakije beschrijven. Het eerste deel zal gaan over basiskennissen, geschiedenis, economische en politieke situatie informeren. Deze basisinformatie wordt in het eerste hoofdstuk beschreven. Op basis

van de presentatie van beide landen worden de verschillen of overeenkomsten in het derde deel behandeld.

Het tweede deel behandelt de onrustige momenten van beide landen. Het wordt ook systematisch verdeeld in twee delen. Er wordt eerst een hoofdvraag gesteld. Wat leidde tot politieke crisis? Het eerste deel behandelt de politieke crisis in België, die momenteel, vanaf december 2011 waarschijnlijk tot de volgende verkiezingen in oktober 2012, wat kalmer zal zijn. Hier wordt de mogelijkheid van de splitsing van België en de gevolgen daarvan besproken.

Het derde deel is bestemd voor de redenen van de splitsing van Tsjecho-Slowakije. Dit deel behandelt de belangrijke momenten tijdens de splitsing van het land tussen 1990 en 1992. Omdat deze gebeurtenis 20 jaar geleden plaatsvonden, kunnen we ook de evolutie van beide landen na de splitsing zien.

Het vierde deel is gebaseerd op de twee eerdere analyses en basiskennis van beide landen en vermeldt de gemeenschappelijke en verschillende momenten en kenmerken van beide landen. Sommige daarvan zijn duidelijk vanaf het begin, de anderen kwamen aan de oppervlakte tijdens de studie.

Iedere politieke crisis in België opent altijd automatisch het debat over een mogelijke splitsing van België. Voor het voortbestaan van België wordt de splitsing van Tsjecho-Slovakije van eind 1992 vaak als een voorbeeld aangehaald. Maar is de splitsing van Tsjecho-Slovakije wel een voorbeeld voor België?

1. Presentatie van België en Tsjecho-Slowakije

1.1. Presentatie van België

1.1.1. Basiskenmerken van de staat

België met zijn officiële naam Koninkrijk België in het Nederlands en Royaume de Belgique in het Frans, is een federale staat sinds 1993. Op politiek gebied is het een constitutionele parlementaire monarchie. Het hoofd van de Belgische staat is koning Albert II.

België bevindt zich tussen belangrijke landen van West-Europa. België grenst in het westen aan de Noordzee, in het noorden aan Nederland, in het oosten aan Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg en in het zuiden aan Frankrijk.

Geografisch kan België worden onderverdeeld in drie streken: Laag-België, Midden-België en Hoog-België. Het land is 32 545 km² groot en heeft een bevolking van ongeveer 11 miljoen inwoners. Het Vlaams Gewest heeft een aandeel van 6,1 miljoen inwoners, het Waals Gewest van 3,4 miljoen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van ruim 1 miljoen. De natuurlijke omstandigheden zijn divers: aan de kust, en het noordelijke deel bestaat uit laagland, in het midden, het grootste deel, strekt zich uit over een vlakte met vruchtbare grond, en in het zuiden vinden we de Ardennen. De belangrijkste rivieren zijn de Maas en de Schelde. Andere belangrijke steden naast Brussel zijn Antwerpen (een van de grootste Europese havens), Gent, Charleroi, Luik, Brugge, Mons, Namen, Leuven.

Meer dan duizend internationale bedrijven en privé-organisaties hebben er hun hoofdzetel of een vast secretariaat. De belangrijkste instellingen zijn de Europese Commissie, het hoofdkwartier van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en het Secretariaat van de Benelux.

België heeft drie officiële talen: ongeveer 60% van de bevolking spreekt Nederlands (Vlaams), vooral in Vlaanderen, 40% spreekt Frans, vooral in Wallonië en 74 000 mensen spreken Duits in het oosten van het land.

België bestaat maatschappelijk, cultureel, politiek en sociologisch gezien vooral uit twee grote gemeenschappen, Vlaanderen en Wallonië.

België is traditioneel een katholiek land. Zij heeft een rijke geschiedenis en dat is zichtbaar in de monumenten in verschillende steden. Ook wat betreft natuur heeft dit kleine land wat te bieden, van strand tot romantische kleine heuvels.

Het culturele erfgoed van het land is zeer rijk. Zij omvat bekende schrijvers, zoals George Simenon, Paul van Ostaïen of Hendrik Conscience. Wereldberoemde stripreeksen worden gelezen door kinderen en ook volwassenen, bijv. Kuifje, Lucky Luke, Suske&Wiske of de Smurfen. België heeft ook een groot aantal schilders zoals Magritte, Delvaux of Ensor voortgebracht. Beroemde begrippen zoals mosselen, frietjes, spruitjes, Brusselse kant, Manneken Pis of liedjes van Jacques Brel kent bijna iedereen. Het folklore van dit kleine land is ook uniek en in de lente zijn er veel festivals.

Hedentendage praat de wereld echter niet over pralines of bier, maar over het Belgische “wereldrecord” in regeringsvormen. Maar België is een gecompliceerd land waar het niet eenvoudig is om mogelijke oplossingen te vinden. Alhoewel veel landen veel opmerkingen en kritische standpunten tegenover de Belgische houding hebben, zouden ze deze problematiek zelf ook niet snel en eenvoudig kunnen oplossen.

1.1.2. Geschiedenis

Tot de negentiende eeuw bestond België niet. Het Belgische grondgebied was lang onder buitenlandse invloed: Spaanse, Franse en Oostenrijkse. Nadat de Nederlanden zich in de 17de eeuw onder Willem van Oranje los koppelden van de Spaanse overheersing, begon voor Vlaanderen een periode van economisch verval. Het grondgebied van het huidige België bleef langer onder de Spaanse heerschappij dan de Nederlanden en kreeg daarna te maken met de Oostenrijkse Habsburgers en Frankrijk.

Het is verdeeld aan het einde van de 18de eeuw (in 1795) in negen provincies aangesloten aan Frankrijk en wordt onderdeel van het rijk van Napoleon. In 1815 tijdens het Congres van Wenen zullen de Engelse, Oostenrijkse en Pruisische monarchieën de nieuwe kaart van Europe ondertekenen. Een idee is om een bufferstaat tegen de Franse expansie te vormen. Dit omvat twee verschillende volkeren, twee verschillende talen, van de protestanten in het noorden, de katholieken in het zuiden. Van 1815 tot 1830 behoorde het land tot het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.

De onafhankelijkheid werd in 1830 uitgeroepen. De Vlamingen zullen zich dubbel gedomineerd voelen op het taalniveau. België ligt precies op de scheidslijn tussen de Germaanse talen en Romaanse talen. In het nieuwe België optreedt zich het Frans als de officiële taal van het land, omdat de economische bourgeoisie aanwezig is in grote steden, vooral Franstalige. In 1898 is de Vlaamse taal erkend als een tweede officiële taal. Aan het begin van de 20e eeuw, ontkwam België niet aan de Eerste Wereldoorlog van 1914-1918. De jaren 20 waren roerig en economisch zwakke tijden. Daarna leed het land onder nazi-Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In de 19de eeuw kende Wallonië een sterke economische groei door de steenkoolwinning, metaalindustrie en glasindustrie. Ze verrijken Belgische economie tijdens de eerste helft van de 19de eeuw. Vlaanderen is agrarisch en minder ontwikkeld. Aan het begin van de jaren zestig van de 19de eeuw vindt de omgekeerde situatie in het land plaats. Mijnindustrie van Wallonië begint in een crisis te komen en Vlaanderen vangt zijn vertraging op de auto-, chemische en textielindustrie. Vlaanderen wendt van de prosperiteit van de maritieme handel aan, onder meer door de haven van Antwerpen. Vandaag is de grootste zeehaven in België en de derde haven in Europa. Hij is verbonden met een belangrijke netwerken van waterweg en snelweg in België. Vlaanderen is stap voor stap goed geïntegreerd in de globalisering.

Een vijftal grondwetsherzieningen in de periode 1970-2002 leidde tot een federale staatsstructuur waarin veel bevoegdheden overgingen van de centrale overheid naar lokale deelregeringen.

De invoering van de Euro in 2002 betekende het einde van de eigen Franc. Het economische en culturele onderscheid tussen het noorden en zuiden blijft echter een

groot probleem in het huidige België, waar Wallonië veel Europese steun behoeft en Vlaanderen economisch sterker ontwikkeld is.

Het opstellen van de Belgische grondwet in 1831 was overwegend het product van de Franstalige burgerij. Frans was dan ook de enige erkende taal. Dit waren al de eerste problemen in de nog actuele taalstrijd tussen de Vlamingen en de Walen. De Vlaamse beweging tegen de verfransing in de 19de en 20de eeuw leiden tot de erkenning van het Nederlands als een van de officiële talen.¹

1.1.2.1. Taalgeschiedenis

Taalwetten.

Tussen 1873 en 1963 werden verschillende taalwetten goedgekeurd. Daarin werden de Franse, de Nederlandse en de Duitse taal als officiële talen van België erkend. Het gebruik van de talen werd geregeld, onder meer in het strafrecht, in het bestuur en in het onderwijs. In 1898 werd het Nederlands officieel als gelijkwaardig aan het Frans erkend. In 1931 kwam de eentaligheid voor Vlaanderen en Wallonië tot stand, met een bijzondere regeling voor Brussel.²

De taalgrens passeert de Oost-West richting door heel België. Hij werd vastgelegd in 1962, het gebeurde met een democratische meerderheid van Vlamingen en Franstaligen. Het uitgangspunt bij het bepalen van de taalgrens was de homogeniteit van taal grondgebied. De taalwetgeving behandelt welke taal moet worden gebruikt in het bestuur, het onderwijs, het gerecht en het bedrijfsleven. De taalgrens in België maakt deel uit van een veel grotere taalgrens in West- en Centraal-Europa. Zij scheidt het Germaanse noorden van het Romaanse zuiden.

*... Vermoedelijk is de Germaans-Romaanse taalgrens ontstaan in de 5de eeuw. In die periode ging het Romeinse Rijk in chaos en verbrokkeling ten onder en kwamen grote groepen Germaanse Franken zich in onze gewesten vestigen. Daar woonden toen geromaniseerde Galliërs en Kelten. In het noorden vormden de Germaanse Franken een meerderheid, in het zuiden een minderheid. Zo ontstond een grens tussen de Germanen in het noorden en de Romanen in het Zuiden ...*³

¹ Hulicius, E., *Belgie*, (2006), pp. 96-130

Kruismans B. en Perceval P., *Belgie voor beginnelingen*, (2004), p.29-36

² http://www.dekrachtvanjestem.be/kvjss/leerkrachten/dossierkast/ingewikkeld_land.html, 04-02-2012

³ http://77.243.237.194/~vzwderand/livingintranslation/taal_belgie.php, 07-02-2012

Taalgebieden

In 1963 werden de taalwetten afgerond met het vastleggen van de taalgrens. België werd ingedeeld in 4 taalgebieden: Nederlands in Vlaanderen, Frans en Nederlands in Brussel-Hoofdstad, Frans in Wallonië en ten slotte Duits in de Oostkantons.

Tijdens de heropbouw van het land namen de spanningen tussen het Franstalige Wallonië en Nederlandstalige Vlaanderen in alle heftigheid toe.

1.1.3. Economie

De Belgische economie was tot het jaar 2008 in de fase van stabiele groei. De financiële en vervolgens economische crisis, die in België sinds het najaar 2008 begon, heeft de ontwikkeling van de Belgische economie negatief beïnvloed. In principe alle macro-economische indicatoren toonde negatieve tendensen aan: de daling van het BBP, de schuld boven de 100% van het BBP, deflatie, de vermindering van de investeringen, de toename van faillissementen, de groei van de werkloosheid. Het jaar 2010 brengt verbetering, prognoses van de economische ontwikkelingen zijn meer optimistisch.

De industrie vormt 17% van het BBP. Belangrijke industrieën zijn: textile industrie, chemische industrie, vervoersindustrie, autoindustrie, levensmiddelenindustrie. De dienstensector maakt 75% deel uit van het BBP en vormt ongeveer 80% van de gesalarieerde werkgelegenheid⁴. In 2010 vormt de landbouwsector slechts 1%⁵ van het BBP. Landbouwproducenten zijn wel belangrijk voor de export. Als een kleine open economie, is België commercieel zeer afhankelijk van naburige handelspartners. Zij exporteert vooral in Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Tot de belangrijke exportgrondstoffen behoren chemische producten, machinepark, vervoermiddelen, voedsel (chocolade en margarine) en edele metalen (diamanten). In België zijn in hoofdzaak niet-hernieuwbare grondstoffen geïmporteerd.

⁴http://www.itinerainstitute.org/upl/1/default/doc/SLEUWAEGEN_diensten%20als%20groeimotor%20van%20de%20economie.pdf, 07-02-2012

⁵http://www.vilt.be/Landbouw_klein_in_BBP_maar_groot_per_arbeidseenheid, 10-02-2012

Een belangrijke positie in de economie betekenen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's, met minder dan 100 werknemers). 83% van de Belgische ondernemingen tellen minder dan 100 werknemers en 97% van de ondernemingen hebben minder dan 50 mensen in dienst. KMO's zijn goed voor meer dan 70% van het BBP⁶.

Tot de achttien grootste bedrijven behoren AB InBev (Anheuser-Busch InBev), AvH (Ackermans & van Haaren), Agfa-Gevaert nv, Colruyt, Barco NV, Belgacom, BNP Paribas Fortis, Delhaize (Delhaize Group), Dexia, GBL (groupe Bruxelles Lambert), JAN DE NUL, KBC groep, Lampiris nv, Omega Pharma, De Persgroep nv, SOLVAY, Sonaca, UCB (Union Chimique Belge).

1.1.4. Administratieve indeling en structuur

Vandaag is België een federale staat met 3 gemeenschappen: de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap en de Duitstalige gemeenschap. Ook zijn er drie gewesten: Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vlaanderen voegde zijn instellingen samen, zodat er alleen één Vlaams Parlement en één Vlaamse regering is.

De gemeenschappen en hun bevoegdheden

De gemeenschap is gebaseerd op de notie van "taal". Hij is bevoegd voor de cultuur, het onderwijs, het gebruik van talen en de persoonsgebonden aangelegenheden die aan de ene kant het gezondheidsbeleid en aan de andere kant de hulp aan personen omvatten. De communautarisering, het losmaken van bevoegdheden van de centrale overheid en onderbrengen bij de gemeenschap, beantwoordt aan de wensen van de Vlamingen, de ontwikkeling van hun taal en cultuur.

- de Vlaamse Gemeenschap bestaat uit het Nederlandstalige taalgebied en de mensen die spreken Nederlands in het tweetalige gebied Brussel

⁶<http://www.senate.be/www/webdriver?MItabObj=pdf&MIcolObj=pdf&MInamObj=pdfid&MItypeObj=application/pdf&MIvalObj=50336745>, 07-02-2012

- de Franse Gemeenschap omvat het Franse taalgebied en de mensen die Frans spreken in het tweetalige gebied Brussel

- de Duitstalige Gemeenschap bestaat uit het Duitstalige gebied

De gewesten en hun bevoegdheden

De gemeenschap is gebaseerd op de notie van “gebied”. Hij is bevoegd voor economie, werkgelegenheid, landbouw, waterbeleid, huisvesting, openbare werken, energie, vervoer, leefmilieu, ruimtelijke ordening en stedenbouw, natuurbehoud, krediet, buitenlandse handel, toezicht over de provincies, de gemeenten en de intercommunales. Regionalisering was vooral een wens van de Walen. Ze dachten dat met meer autonomie, het Waals Gewest zou groeien en zich zou verrijken.

- het grondgebied van het Vlaams Gewest omvat de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant

- het grondgebied van het Waals Gewest omvat de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant

- het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omvat 19 gemeenten en behoort tot geen van de provincies

1.1.5. Overheid en politiek

Belgische staat

- Federaal Parlement van België (Kamer, Senaat)
- Federale Regering

Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap

- Vlaams Parlement
- Vlaamse Regering

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- Brussels Hoofdstedelijk Parlement
- Brusselse Hoofdstedelijke Regering

Waals Gewest

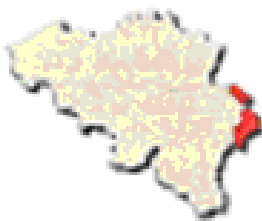
- Waals Parlement
- Waalse Regering

Franse Gemeenschap

- Parlement van de Franse Gemeenschap
- Regering van de Franse Gemeenschap

Duitstalige Gemeenschap

- Parlement van de Duitstalige Gemeenschap
- Regering van de Duitstalige Gemeenschap

Op het hoogste niveau staan de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten. De macht om beslissingen te nemen behoort toe aan de federale regering en het federaal parlement.

België telt samen 6 regeringen. De federale regering bestaat uit **15** ministers (de Minister-president inbegrepen) + 6 staatssecretarissen. In de benoeming van de regering is het belangrijk de taalkundige pariteit te respecteren, 7 Franstalige en 7 Vlaamse ministers. De Minister-president coördineert de activiteiten van de regering en het regeringsbeleid. De Vlaamse regering bestaat uit **11** ministers, de Brusselse Hoofdstedelijke regering uit **5** ministers + 3 staatssecretarissen, de Waalse regering uit **6** ministers, de Regering van de Franse Gemeenschap uit **7** ministers en de Regering van de Duitstalige Gemeenschap uit **4** ministers.⁷

⁷ <http://www.premier.be/ministers>, 24-02-2012
<http://gouvernement.wallonie.be/>, 24-02-2012
<http://www.federation-wallonie-bruxelles.be/index.php?id=418>, 24-02-2012
http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=Solution_C&cid=1246630949541&context=1141721623065---1191211215889-1265698199452-1246630949541&p=1186804409590&pagename=Infolijn%2FView, 24-02-2012
<http://www.brussel.irisnet.be/over-het-gewest/de-gewestregering>, 24-02-2012
http://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/gemeenschappen/duitstalige_gemeenschap/, 24-02-2012

België telt samen 6 parlementen. Het Federaal parlement bestaat uit de Kamer van Volkstegenwoordigers met 150 leden en de Senaat met 71 leden. Het Vlaams parlement bestaat uit 124 parlementsleden, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement telt 89 leden, het parlement van de Franse Gemeenschap is samengesteld uit 94 leden, het Waals Parlement telt 75 leden en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap er telt 25.

Tabel nr. 1: **Drie machten in België**

	Wetgevende macht	Uitvoerende macht	Rechterlijke macht
Federale niveau	Parlement + Regering + Koning	Regering + Koning	
Gemeenschappen	Parlement + Regering	Regering + Koning	Rechtbanken en Hoven van beroep
Gewesten	Parlement + Regering	Regering	

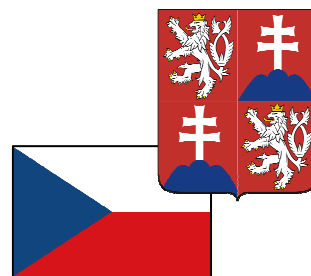
De inwoners genieten van sociale en sociaal-economische rechten. De Belgische staat wordt geleid door volksvertegenwoordigers die door het volk zelf gekozen worden. De wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke machten zijn gescheiden en controleren elkaar. Het stemrecht is algemeen en verplicht. De vertegenwoordigers die door het volk verkozen worden zijn in België gegroepeerd in een aantal politieke partijen.

De federale verkiezingen - van de leden van de Kamer van Volkstegenwoordigers en van de rechtstreeks verkozen leden van de Senaat, vinden elke 4 jaar plaats. Gewestelijke verkiezingen en gemeenschapsverkiezingen, ook regionale verkiezingen genoemd, en de Europese verkiezingen - verkiezing van de leden van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap en verkiezing van de Belgische leden van het Europees Parlement, vinden elke 5 jaar plaats. Gemeente- en provincieraadsverkiezingen - verkiezing van de leden van de provincieraden en van de gemeenteraden vinden elke 6 jaar plaats. De gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2012 zijn de volgende verkiezingen⁸.

⁸ http://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/democratie/verkiezingen,05-02-2012

1.2. Presentatie van Tsjecho-Slowakije

1.2.1. Basissenmerken van de staat

Tsjecho-Slowakije was een republiek in Midden-Europa die bestond vanaf oktober 1918 tot 1992. Tsjecho-Slowakije bestond uit de huidige gebieden van de Tsjechische Republiek, Slowakije en Karpatenukraine. Zijn grondgebied omvatte een aantal van de meest geïndustrialiseerde gebieden van voormalig Oostenrijk-Hongarije. Het totale gebied van naoorlogs Tsjechoslowakije was bijna 128 000 km². Op januari 1993 vond er een vreedzame scheiding van de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek plaats. Tsjecho-Slowakije was nooit een echt stabiele staat geweest, maar er was altijd een sterk nationaal besef, ondanks de kleine etnische diversiteit van het land.

De federatie had in totaal ongeveer 15,6 miljoen inwoners, waarvan Tsjechen 65%, Slowaken 29,3%, Hongaren 4%, Roma 0,3%, Pools 0,4%. De belangrijkste steden waren Praag, Bratislava, Brno, Ostrava, Košice en Plzeň.

Tabel nr. 2: Gedetailleerde kijk op de bevolking van Tsjecho-Slowakije van 1991

	TSFR	TR ⁹	SR ¹⁰
Gebied/km ²	127 877	78 863	49 014
Aantal bevolking	15 576 540	10 302 215	5 274 335
Bevolkingsdichtheid/km ²	112,2	124,4	92,6
Etnische samenstelling van de bevolking/in % of aantal			
Tsjechisch	65,0	9 770 527	52 884
Slowaaks	29,3	314 877	4 519 328
Oekraïens	0,4	8 220	13 281
Russisch	0,3	1 926	17 197
Pools	0,4	59 383	2 659
Hongaars	4,0	19 932	567 296
Duits	0,6	48 556	5 414
Roma	0,3	32 903	75 802

Bron: ČSÚ

⁹[http://notes.czso.cz/cz/sldb2011/pram_dila/pram_dilo_1991/notes3_ab_czso_cz/sldb/sldb_nsf/i/79b891e94fecc8b4c12573300028b348/\\$file/tab07.pdf](http://notes.czso.cz/cz/sldb2011/pram_dila/pram_dilo_1991/notes3_ab_czso_cz/sldb/sldb_nsf/i/79b891e94fecc8b4c12573300028b348/$file/tab07.pdf), 07-02-2012

¹⁰<http://sodb.infostat.sk/scitanie/sk/1991/format.htm>, 02-02-2012

Tabel nr. 3: **Het aantal inwoners van Tsjecho-Slowakije in 1991**

Jaar 1991	Tsjechië ¹¹	Slowakije ¹²
Tsjechische staatsburgerschap	10 079 120	52 884
Slowaakse staatsburgerschap	166 364	4 519 328

Zoals kunnen we in bovenstaande tabellen nr. 2 en 3 zien, het grondgebied van beide republieken niet gelijk was (Tsjechische republiek ongeveer 40% groter dan Slowaakse republiek), daarom ook een verschillende aantal bevolking dat een keer groter in Tsjechië dan in Slowakije was.

1.2.2. Geschiedenis

Tabel nr. 4: **Tsjecho-Slowakije tussen 1918-1992**

1918 - 1938	1938-1939	1939-1945	1945 – 1948	1948-1960
Eerste Tsjecho-Slowaakse Republiek	Tweede Tsjecho-Slowaakse Republiek	Protectoraat Bohemen en Moravie Slowaakse Republiek	Derde Tsjecho-Slowaakse Republiek	Tsjecho-Slowaakse Republiek - Democratische Volksrepubliek

1960-1990	1990-1992	vanaf 1993
Tsjecho-Slowaakse Socialistische Republiek	Tsjechische en Slowaakse Federale Republiek	Tsjechië Slowakije

¹¹[http://notes.czso.cz/cz/sldb2011/pram_dila/pram_dilo_1991/notes3_ab_czso_cz/sldb/sldb_nsf/i/79b891e94fecc8b4c12573300028b348/\\$file/tab07.pdf](http://notes.czso.cz/cz/sldb2011/pram_dila/pram_dilo_1991/notes3_ab_czso_cz/sldb/sldb_nsf/i/79b891e94fecc8b4c12573300028b348/$file/tab07.pdf), 06-02-2012

¹²<http://sodb.infostat.sk/scitanie/sk/1991/format.htm>, 03-02-2012

http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Demografia/SODB/Tabulky/tab11.pdf, 07-02-2012

Oostenrijk-Hongarije stierf af vooral omdat het niet in staat was om verder te bestaan. Het was Tomáš Garrigue Masaryk, die in 1914 belichtte waarom Oostenrijk-Hongarije niet meer moet bestaan. Masaryk heeft uitgelegd aan grootmogheden, hoe de opkomst van Tsjecho-Slowakije kan bijgedragen tot de stabiliteit van Europa. Binnenlandse weerstand speelde ook zijn rol.

Op 28 oktober 1918 werd de onafhankelijke Tsjecho-Slowaakse Republiek uitgeroepen, bestaande uit Bohemen, Moravië, Slowakije en Roethenië (Transkarpatië). De president werd de socioloog, politicus en filosoof Tomáš Garrigue Masaryk. De onafhankelijkheid zou van korte duur zijn. In het gebied vlakbij de grens met Duitsland leefden ongeveer 3 miljoen Duitsers, zogenaamde Sudeten-Duitsers. Die voelden zich meer verbonden met Duitsland dan met de nieuwe Republiek. In 1938 besloten Duitsland, Frankrijk, Engeland en Italië in München, zonder dat iemand van de Tsjecho-Slowaakse regering aanwezig mocht zijn, dat de nazi's Sudetenland mochten bezetten. Één jaar later bezette Duitsland bovendien Bohemen en Moravië en ontstond het "Protectoraat Bohemen-Moravië". Slowakije verklaarde zichzelf onafhankelijk en werd een Duitse satellietstaat. Op mei 1945 kwam er een eind aan de Duitse bezetting toen Russische troepen Praag veroverden.

Na de Tweede Wereldoorlog herstelde Tsjecho-Slowakije haar onafhankelijke staat. Na de verkiezingen van 1946 werd de Communistische Partij de grootste partij en pleegde in 1948 een staatsgreep en maakte van Tsjecho-Slowakije een volksrepubliek met Klement Gottwald aan het hoofd. Deze situatie duurde tot het revolutiejaar 1968. Alexander Dubček trad in januari 1968 aan als nieuwe partijleider. De "Praagse lente" symboliseert een korte periode van rust en ontspanning voor de Tsjechen. In augustus 1968 vielen troepen van het Warschaupact Tsjecho-Slowakije binnen en maakten een einde aan de periode van relatieve vrijheid.

Tijdens de jaren tachtig begon het voor het communistische regime moeilijker te worden om de Tsjechen te doen geloven dat ze het beter hadden dan ergens anders. Demonstraties voor vrijheid en democratie, de zogenaamde Fluwelen Revolutie, zorgden in december 1989 voor het einde van de communistische regering. Bij vrije verkiezingen werd Václav Havel gekozen tot president van de Tsjechoslowaakse federale Republiek. Zonder grote problemen besloten premier Václav Klaus met zijn

Slowaakse tegenhanger Mečiar in januari 1993 als twee aparte zelfstandige staten verder te gaan. De splitsing van Tsjechoslowakije zal in het derde deel van het werk meer gedetailleerd behandeld worden.

1.2.3. Economie

Tsjecho-Slowakije had op het tijdstip van haar oprichting alleen de relatief welvarende landbouw, gericht op planten en grote aantal fabrieken op consumptiegoederen. Ze misten echter de grondstoffen en de afzet.

In 1918 was Tsjechoslowakije een industrieel agrarische staat. Tsjechië was meer industriële dan Slowakije en Roethenië. Tsjecho-Slowakije was economisch en technisch de meest geavanceerde deelstaat van Oostenrijk-Hongarije.

Totdat in 1929 bleef de Tsjecho-Slowaakse economie verbeteren. Tijdens de Grote Depressie in de jaren dertig van de 20de eeuw daalde industriële productie met 60%, we zien snel groeiende werkloosheid en vermindering in de buitenlandse handel.

Tsjecho-Slowakije erfde het grootste deel van de bestaande industriële activa na het uiteenvallen van Oostenrijk-Hongarije. Zij kreeg 26% van het grondgebied en 26% van de bevolking, maar op zijn grondgebied bevond zich 60-70% van de productiecapaciteit van de industrie de voormalige monarchie. Er concentreerde zich 82% van de mijnbouw van zwarte steenkool, 80% van de textielindustrie en schoenindustrie, 76% van de productie van ruwe suiker, meer dan 90% van de productie van glas, keramiek en bijna de gehele productie van porselein. Van groot belang was de consumptie-industrie.¹³

Voor de Tweede Wereldoorlog werd er de bewapening geproduceerd voor het land en de zware industrieën goederen. In de jaren veertig was Tsjecho-Slowakije één van de meest geïndustrialiseerde landen in de wereld en de kwaliteit van de producten was vergelijkbaar met andere industrielanden. De jaren zeventig getuigden van vertraging in de industriële groei. In 1985 waren de belangrijkste bedrijfstakken machines (Zetor),

¹³ Randák J., *Dějiny českých zemí*, (2011), pp. 268-269

metaalbewerking, chemische producten, asbest rubber en ijzerhoudende metallurgie (met inbegrip van ertsextractie). De belangrijkste vervaardigde producten waren voertuigen (Barum, Jawa, Pal), spoorweggoederen, vliegtuigen (Letov, Avia), elektrogoederen (Tesla), zware machines en precisiemateriaal (Prim).

Aan het begin exporteerde het land suiker, gerst en hop, maar op de dezelfde tijd was Tsjecho-Slowakije afhankelijk van de invoer van graan, meel en vlees.

In de jaren tachtig, werd de landbouwactiviteit uitgespreid door het land. De basiseenheid van productie in de jaren tachtig was de verenigde landbouwcoöperatieve vereniging of collectief van landbouwers. Onder het communistische regime kreeg de landbouw veel minder aandacht en werd er veel minder in geïnvesteerd dan de industrie. De meeste grotere coöperatieve verenigingen begrepen verschillende dorpen en produceerden een verscheidenheid aan gewassen en vee. De belangrijkste gewassen in de jaren tachtig waren tarwe, gerst, aardappels, suikerbieten, rogge, en hop (een belangrijk uitvoergewas). Suiker was zowel een belangrijk uitvoergewas als een belangrijk product van binnenlandse consumptie.

1.2.4. Overheid en politiek

In de jaren zeventig en de jaren tachtig werd de overheidsstructuur gebaseerd op de gewijzigde Grondwet van Tsjecho-Slowakije van 1960 wat van de Tsjecho-Slowaakse Socialistische Republiek een federale staat van twee gelijke naties maakte. Het politieke concept was gebaseerd op het idee van het bestaan van één enkele Tsjecho-Slowaakse natie.

De overheden van de republieken deelden de verantwoordelijkheid met de federale overheid op gebied van planning, financiën, munt, prijscontrole, landbouw en voedsel, vervoer, arbeid, lonen, sociale politiek, en de media. De federale overheid werd in Praag gevestigd. Zij had exclusieve jurisdictie over het buitenlands beleid, internationale relaties, defensie, federale voorraden, de federale wetgeving en beleid, en het federale gerechtelijke systeem. Instellingen van de overheid in Tsjechoslowakije oefenden wetgevende, uitvoerende, en gerechtelijke functies uit. De hoogste wetgevende instelling was Federaal parlement (Federální shromáždění). De uitvoerende macht

berustte bij de regering die uit de voorzitter, de eerste minister, een aantal vicepremiers, en bondsministers bestond. Het hoogste gerechtelijk orgaan op het federale niveau was het Opperste Hof van Tsjecho-Slowakije. In de realiteit werden alle besluiten van de staat door de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije genomen.

Er was dus een *Federaal parlement* (Federální shromáždění) dat bestond uit *Sněmovna lidu* (Volkskamer, met 200 zetels, het aantal leden kwam overeen met het aandeel van de bevolking) a *Sněmovna národů* (Nationaliteitenkamer, met 150 zetels, het aantal leden was gelijk aan het aantal leden van de twee republieken) en twee *Národní rada* (Nationale Raad) van beide republieken. In het Federale parlement zaten 350 leden, in de Nationale Raad van de Tsjechische Republiek 200 en in de Nationale Raad van de Slowaakse Republiek 150¹⁴.

De politieke controle van Communistisch Tsjechoslowakije werd gemonopoliseerd door de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije. Andere partijen en organisaties bestonden formeel, maar functioneerden in ondergeschikte rollen. De politieke macht werd gedeeld met het Nationaal Front, de benaming van een geleide coalitie tussen diverse partijen in het Tsjechoslowakije, en werd openlijk beïnvloed door het buitenlandse beleid van de Sovjet-Unie. Tsjecho-Slowakije bleef ondergeschikt aan het beleid van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie (CPSU) in binnenlandse en vooral in buitenlandse zaken.

Tijdens de jaren zestig speelden de Slowaakse aspiraties voor een grotere autonomie een belangrijke rol in het politieke milieu. De hervormingsbewegingen tijdens de Praagse Lente bepleitten grotere onafhankelijkheid voor Slowakije. De federalisatie van Tsjechoslowakije in 1969, waar Tsjechische Socialistische Republiek en Slowaakse Socialistische Republiek samengevoegd waren, was een belangrijke stap in de Tsjechoslowaakse politiek.

¹⁴ Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, (1997), p. 38

2. Belgische crisis

2.1. Wat leidde tot politieke crisis

Verdwijnt België van de kaart van Europa? Wat zal de witte plek vervangen? Zullen Wallonië en Vlaanderen onafhankelijk worden, of zal er zelfs een onafhankelijk Brussel komen? Kan de monarchie de scheiding overleven? De frequentie van ernstige regeringscrises en onrust in België in de afgelopen jaren en de verschillen tussen de twee taalgebieden zijn natuurlijk niets nieuws. De Vlamingen willen hervorming, de Walen willen daarentegen niets veranderen. Brabant was altijd de kern van België. Het was de centrale provincie, die altijd tweetalig was.

2.1.1. Eerste grote politieke crisis

België is relatief een jonge staat, die dit jaar zijn 182ste verjaardag zal vieren. Maar toch, of daarom, belandde het land kortgeleden in een diepe politieke crisis, die tot de splitsing van het land zou kunnen leiden. Over de “echte“ Belgische politieke crisis spreken Belgen vanaf de federale verkiezingen (juni 2007). We zien echter ook meningen dat de crisis na de regionale en Europese verkiezing (juni 2004) is begonnen. Het thema van de verkiezing was het bestaan van de extreem-rechts Vlaamse partij Vlaams Blok en de splitsing van kiesring BHV. De verkiezing won de Vlaamse christen-partij (CD&V), dat een coalitie aangegaan is met de liberale partij Open VLD en de Vlaamse socialistische partij sp.a. Bij de federale verkiezingen van 2007 won de partij Christen-Democratisch en Vlaams (CD&V) en zijn voorzitter Yves Leterme werd aangewezen om een regering te vormen.

Gedurende een lange periode had België geen goed functionerende regering. Yves Leterme slaagde er pas maart 2008 in, na negen maanden, precies 284 dagen, een gedeeltelijke staats hervorming door te voeren. In augustus bood Leterme de koning zijn ontslag aan als formateur, omdat de regering er niet in geslaagd was een overeenstemming te bereiken over de staatsvorm. Zijn ontslag werd uiteindelijk in december 2008 aanvaard na onduidelijkheid rond de verkoop van Fortis Banque, die het slachtoffer werd van de wereldwijde financiële crisis. Herman Van Rompuy werd tot

nieuwe regeringsleider benoemd. Zijn belangrijkste taak was om de effecten van de wereldwijde economische crisis op het land te verminderen. Hij bleef tot november 2009, toen hij werd verkozen tot de voorzitter van de Europese Raad.

2.1.2. Tweede grote politieke crisis

Na het vertrek van Herman Van Rompuy werd Yves Leterme opnieuw verkozen tot het hoofd van de regering. Vervroegde verkiezingen werden veroorzaakt door het aftreden van eerste minister Yves Leterme. Na deze federale verkiezingen in juni 2010, waarbij ongeveer 8 miljoen mensen naar de stembus trokken, startte de formatie van een nieuwe federale regering. Twee partijen die recht tegenover elkaar stonden, moesten samen een regering vormen. In Vlaanderen won de N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie)¹⁵ voor het eerst in de geschiedenis. Vlaanderen sprak duidelijk haar voorkeur voor een verandering uit. Bijna een derde van de stemmen was voor deze partij die zeer jong is en voor de geleidelijke splitsing van België is. In deze tijd wilde zij ten minste meer macht voor de gewesten. In Wallonië won de PS (Parti Socialiste)¹⁶, een partij die veel waarde hecht aan de staat. Bart de Wever, partijvoorzitter van de NV-A, werd tot informateur¹⁷ benoemd. Maar De Wevers voorstellen werden heel slecht ontvangen en verworpen door de Franstalige partijen (vermindering van de ministeriële kabinetten, financiering van de Gewesten, voorstel tot splitsing van BHV). Elio di Rupo werd door de Koning tot preformateur benoemd. Hij slaagde eerst ook niet en gaf na de zomer zijn opdracht terug aan de koning. Toch heeft Koning Albert Di Rupo weer gevraagd zo snel mogelijk een nieuwe regering te vormen. Formateur¹⁸ Elio di Rupo moest samen met de vertegenwoordigers van zes partijen (CD&V, PS, OpenVLD, MR, Sp.a, cdH) onder andere een akkoord bereiken over de begroting van 2012. N-VA deed niet mee aan de onderhandelingen. Er moesten ook afspraken komen over een aantal sociaal-economische maatregelen. Daarna slaagde hij er steeds in compromissen af te dwingen. Sinds 5 december 2011 is hij premier van België, na 36 jaar is er weer een franstalige premier. Het nieuwe kabinet werd beëdigd.

¹⁵ NV-A is een Vlaams-nationalistische en liberaal conservatieve politieke partij. De grootste partij in de Kamer en Senaat.

¹⁶ De PS is een sociaaldemocratische franstalige partij in Brussel en Wallonië.

¹⁷ De informateur wordt door de koning benoemd om uit te zoeken welke partijen in een nieuw kabinet met elkaar willen samenwerken.

¹⁸ De formateur vormt een kabinet in het kader van een kabinetsformatie in opdracht van een staatshoofd.

De verkiezingen werden op voorhand gezien als een van de belangrijkste in de moderne geschiedenis. Er werd ook gesproken over het risico dat dezelfde situatie als bij Tsjecho-Slowakije aan het begin van de jaren negentig kon ontstaan. België heeft momenteel een hoge staatsschuld, de derde hoogste in de EU. De Belgische schuld nadert zelfs de grens van honderd procent van het bruto binnenlands product (BBP). De enorm lange formatie heeft België verder geen goed gedaan. De rente op Belgische staatsobligaties steeg tot 5,93%. De kredietbeoordelaar Standard&Poor's (S&P) verlaagde de kredietwaardigheid van België tot AA¹⁹.

De oorzaken van de crisis zijn diepgaand en het is noodzakelijk naar het verleden te kijken. Het gaat om het geschil tussen de mensen van één natie, die twee talen spreken. De taalgrens, die België in twee gebieden verdeelt. In België zijn niet alleen ideologische verschillen tussen beide landsgedeelten, maar ook taalkundige en culturele verschillen.

Deze formatie was de langstdurende formatie ooit in België omdat zij 541 dagen duurde. Niet alleen het Belgische rekord, maar ook het Europese record werd verbroken. Dit trieste record veroorzaakte ook binnen de EU onrust.

2.2. Belangrijke factoren

2.2.1. Geografische factor

Zoals al gezegd bestaan in België twee grote gemeenschappen, Vlamingen en Walen, en dichtbij de Duitse grens ook een kleine Duitse gemeenschap. Van grote betekenis is ook het feit dat in België een relatief groot aantal buitenlanders wonen: of immigranten die

¹⁹ Standard&Poor's is een Amerikaanse kredietbeoordelaar. Een credit rating is een advies van Standard&Poor's inzake de algemene kredietwaardigheid van een debiteur, of de kredietwaardigheid van een debiteur met betrekking tot een bepaalde schuldinstrumenten of andere financiële verbintenis. Door de jaren heen hebben credit ratings breed investeerder aanvaarding bereikt als handige hulpmiddelen voor kredietkwaliteit differentiëren.

<http://www.standardandpoors.com/ratings/en/us/>, 29-04-2012

kwamen om te werken, of buitenlanders die zich hebben gevestigd in Brussel om te werken voor één van de Europese instellingen.

2.2.1.1. Positie van Brussel

Brussel is gemeenschappelijk voor beide gemeenschappen, het is niet mogelijk Brussel in twee delen te splitsen. Het is het centrum van de federale regering, residentie van de koning en de monarchie en her bevinden zich veel instellingen van de Europese Unie. Brussel is een afzonderlijk gewest dat in Vlaanderen ligt, maar meer dan 85% van de Brusselse bevolking is franstalig. Het is een afzonderlijke administratieve eenheid, die officieel tweetalig is. Brussel is ook een multiculturele stad. Brussel is het symbool van België. Het is bijna de enige plaats waar Vlamingen en Walen één gebied delen. In het geval van een splitsing is geen van beide gemeenschappen van plan Brussel op te geven.

2.2.1.2. Brussel-Halle-Vilvoorde

Brussel-Halle-Vilvoorde, afgekort BHV, is een rariteit in het Belgische kiessysteem. Dit is een kieskring en gerechtelijk arrondissement. Het bestaat uit het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het arrondissement Halle-Vilvoorde. Het telt ongeveer 1,5 miljoen inwoners en ligt in Vlaamse grondgebied. In tegenstelling tot de rest van Vlaanderen, mochten mensen hier in de verkiezingen ook op Waalse partijen stemmen. Omdat er hier een meerderheid van franstalige inwoners is, winnen franstalige politici hier vaak. Op federaal niveau kon het niet opgelost worden sinds 1963. Tijdens de federale regeringsformatie van 2010-2011 bereikten partijen half september een deelakkoord over de splitsing van BHV²⁰:

- er komt een nieuwe kieskring Brussel die de 19 tweetalige gemeenten van Brussel omvat
- 35 niet-Brusselse gemeenten in Halle-Vilvoorde worden samengevoegd met de oude kieskring Leuven en vormen de nieuwe provinciale kieskring Vlaams-Brabant

²⁰ <http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/politiek/1.1110756,01-03-2012>

- de inwoners van de 6 faciliteitengemeenten rond Brussel krijgen een dubbele kiesbrief

Grafiek nr. 1: Gemeenten in de kiesring Brussel-Halle-Vilvoorde²¹

De kaart toont de Kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde: Brussel zelf bestaat uit 19 afzonderlijke gemeenten en uit de zes districten van Brussel-Halle-Vilvoorde.

²¹ http://peterlogghe.blogspot.com/2010_04_01_archive.html, 01-03-2012

2.2.2. Culturele factor

Een van de voornaamste oorzaken van de crisis is dat België bestaat uit twee verschillende culturen: de franstalige Walen vertegenwoordigen de Romaanse cultuur en mentaliteit, de Vlamingen en duitstalige bevolking vertegenwoordigen de Germaanse cultuur. Deze twee culturen vormden een gemeenschappelijke staat in 1830, vanaf dat de geschiedenis van België werd geschreven. Bijna 60% van de bevolking spreekt Nederlands, 40% Frans en 1% Duits. Maar zo was het niet altijd. In 1830 werd de Franse taal de enige officiële taal (de enige erkende maatschappelijke taal, taal van de heersende klassen en de sociale elites, zowel de Waalse als de Vlaamse), hoewel de meerderheid van de bevolking Nederlands sprak, meestal verschillende soorten dialect. Dankzij Nederlandse belangengroepen werd het Nederlands langzaam erkend als officiële taal. Groeperingen voor de verdediging van de taal zijn echter aan beide zijden ontstaan. Het taalconflict werd een politiek conflict. Het land voerde hervormingen door en België werd een federale staat.

Aan het begin van het geschil was er een taalconflict en dat is tot de huidige crisis toegespitst geworden.

2.2.3. Economische factor

2.2.3.1. Economische verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië

Aan het einde van de 19e eeuw, de economie in België bloeide dankzij de voorraden grondstoffen in het zuiden van het land. Dankzij de ontginning van steenkool en de ontwikkeling van de zware industrie behoorde België tot één van de industriële mogendheden. Maar de Waalse mijnen werden te diep of raakten uitgeput en bovendien konden ze niet meer concurreren met goedkopere buitenlandse kolen. Wallonië was niet klaar voor de overgang van industrialisatie naar diensten. Ze konden zich niet snel genoeg aanpassen aan nieuwe behoeften van de markt. De Vlamingen waren meer flexibele en goedkopere werknemers dan Walen, wat belangrijk was voor buitenlandse investeerders. De economische dynamiek verschoof in de jaren zestig naar Vlaanderen en door dit feit groeide ook het zelfbewustzijn van de Vlaamse elite. De economische verschillen werden steeds groter. Wallonië is nog steeds niet hersteld van “haar”

economische crisis. Dit is één van de grootste problemen van België en één van de oorzaken van de huidige crisis: de economische onevenwichtigheid tussen het noorden en het zuiden, het rijke Vlaanderen versus het arme Wallonië.

Tabel nr. 5: **Economische gegevens van alle drie gewesten voor 2011**²²

	Vlaanderen	Wallonië	Brussel
Gebied (km ²)	13 522	16 844	162
Aantal inwoners	6 251 983	3 498 384	1 089 538
BBP (Bruto binnenlands product)	57,1%	23,8%	19%
Aantal ondernemingen	55,6	27,5	13,4
Werkloosheid	5%	11,7 %	19,3%

Zoals we in de tabel nr. 5 kunnen zien, is het Vlaamse Gewest economisch sterker. Vlaanderen heeft bijna twee keer zoveel bedrijven als Wallonië. De afgelopen vijftig jaar werd de werkloosheid in Vlaanderen teruggebracht van 13% tot de huidige 5%.

Het economisch zwaartepunt van België ligt in het noorden van het land. Vlaanderen is goed voor 57,1% van het Belgische BBP, Wallonië voor 23,8% en Brussel voor 19%. De sterkste provincie is Antwerpen. Dat heeft natuurlijk iets te maken met de haven en de industrie eromheen. De zwakste provincie is Luxemburg. Die rurale en dunbevolkte provincie heeft weinig industrie en weinig dienstencentra. Ze moet het vooral hebben van de landbouw en de bosbouw.

Tabel nr. 6: **Structuur van de Belgische industrie in %**²³

Sector	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	België
Industrie, aandeel	71	22	7	100
Aandeel van de industrie in het BBP	21,6	16,3	6,3	17,4
Chemie	20,1	21,5	12,9	19,9
Metallurgie	14	16,9	7	14,1
Vervoermiddelen	9,7	3,5	15,54	8,7
Elektronische apparaten	7,3	6,4	6,8	7,1
Mijnbouw	3,6	12	3,6	5,4

²² <http://www.businessmarches.com/belgique-le-cout-dune-eventuelle-scission-evalue/>, 01-03-2012
Kruismans B. en Perceval P., *Belgie voor beginnelingen*, (2004), p.25

²³ <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000809/> 03-03-2012

Het grootste aandeel van de industrie in het BBP komt van Vlaanderen, dit kunnen we zien in de tabel nr. 6. Daaruit blijkt ook dat Vlaanderen niet altijd nummer 1 inzake de verschillende industriesectoren is. Bijvoorbeeld in chemische industrie of metallurgie is Wallonië meer productief.

Er wordt ook beweerd dat de Vlamingen moeten "boeten" voor de Walen. Sommigen zeggen dat voor het bedrag dat van Noord naar Zuid wordt gesluisd, elke Vlaamse familie elke vier jaar een nieuwe auto kan kopen. Volgens anderen betaalt een Vlaming elke dag een bier voor een Waal. Een ding is echter zeker: de financiële transfers van Noord naar Zuid bestaan. In het manifest "In de Warande"²⁴, gepubliceerd door enkele politieke persoonlijkheden, die intensief streven naar onafhankelijkheid van Vlaanderen, wordt gesteld dat per jaar 10 miljard euro van Noord naar Zuid gaat, 8 miljard naar Wallonië en 2 miljard naar Brussel. Per inwoner van Vlaanderen betekent dat 1800 euro per jaar. Volgens Waals economisch onderzoek aan de Universiteit van Namen zijn de financiële overdrachten ter waarde van 5,3 miljard euro per jaar. In een andere bron staat "3 euro per dag per Vlaming"²⁵. Maar de situatie is niet zwart-wit. Wallonië is niet zo arm, en Vlaanderen is niet zo rijk.

Tabel nr. 7: **Financiële overdrachten als een percentage van het BBP**

Regio krediteur	Financiële overdrachten in % van het regionale BBP	Commentaar
Vlaanderen	4,20%	Solidariteit met Wallonië.
Tsjechië	7%	Tot de splitsing in 1992.
Île-de-France	6%	Vooraf voor regio's zoals Noord-pas-de-Calais, Languedoc en Midi-Pyrénées.
Catalonië	8,50%	Vooraf voor het zuiden van Spanje.
Stockholm	7,60%	Vooraf voor de noordelijke regio's.

Van het regionaal oogpunt, in tabel nr. 7, behoren de overdrachten uit Vlaanderen naar Wallonië tot de laagste. Alles schommelt tussen 4% en 8 % van het BBP.

²⁴ Vlaamse denkgroep die bestaat uit prominenten uit de economische, academische en journalistieke wereld.

²⁵ Aernoudt R. : *Wallonie Flandre je t'aime moi non plus*, (2006), p. 137

2.2.3.2. Wat doet Wallonië om de situatie te verbeteren

De economische situatie van Wallonië is niet eenvoudig, zoals we al gezien hebben. Het gewest heeft een hoge werkloosheid en lage economische groei (zoals we kunnen zien in tabel nr. 5). Maar sinds 2002 en later ook 2005 heeft Wallonië een strategisch plan voor regionale ontwikkeling - CAV, le Contrat d'Avenir. Het doel van dit plan is economische groei, werkgelegenheid, groei van het BBP en groei van werkgelegenheid in vergelijking met het gemiddelde van de Europese Unie. De belangrijkste prioriteiten van de economische ontwikkeling zijn wetenschap en onderzoek, innovatie, biotechnologie en ondersteuning van nieuwe ondernemingen.

Wallonië heeft ook enkele specifieke gebieden, waarin het succesvol is. Het gaat voornamelijk om gespecialiseerde industries. In Luik bevindt zich de ruimtevaartindustrie en een astronomische centrum. Charleroi is de basis van luchtvaart, petrochemische en grafische industrie. In Namen heeft zich de biotechnologie en de voedingsindustrie geconcentreerd. In Louvain-la-Neuve zit de farmaceutische industrie.

Wallonië is in staat de buitenlandse investeringen om aan te trekken. Een van de belangrijkste beleggers zijn de Verenigde Staten en Frankrijk. Bovendien, gebruikt Wallonië nog financiële hulp van de Europese Unie.

2.2.3.3. Hoeveel zou de splitsing van België kosten?

Er is een studie, gepubliceerd in september 2008, waarin de economische cijfers van de splitsing staan. De auteur is de econoom en politicus Rudy Aernoudt²⁶. Volgens hem zou de verdeling van het land 7,2 miljard euro kosten. In de studie staat dat Walen meer zouden verliezen, 4,9 miljard euro per jaar. De Vlamingen zouden 1,25 miljard euro per jaar missen en de rest van het bedrag, 1,06 miljard euro per jaar, zou Brussel verliezen. Als de Europese instellingen Brussel zouden verlaten, dan zou het jaarlijkse verlies met 6,8 miljard worden verhoogd. De studie houdt rekening met het feit dat de splitsing van het land automatisch het einde zou betekenen van transacties van geld van het rijke Vlaamse noorden naar het armere Waalse zuiden.

²⁶ <http://byznys.ihned.cz/c1-27388700-belgii-by-rozpad-statu-prisel-na-7-miliard-eur>, 28-02-2012

“De scheiding zou België veel kosten. [. . .] In België is alles nauw met elkaar verbonden en gelinkt. Om te beginnen: het leven van talloze bedrijven als de spoorwegen, die een intergewestelijk karakter hebben. Een op de negen Belgen werkt in een ander gewest. Elke dag reizen 229 500 Vlamingen en 126 500 Walen richting Brussel. Allerlei wetten, decreten en reglementeringen kunnen het die uitwisseling alleen maar moeilijker maken. Het geïntegreerd gezondheidssysteem, de spoorwegverbindingen. Het gaat allemaal verloren in geval van splitsing.”²⁷

2.2.4. Politieke factor

De politieke situatie reflecteert de stemming en de standpunten van de bevolking. De grootste politieke stromingen zijn de socialisten, de liberalen en de christen-democraten. Tot de kleinere partijen behoren de groenen en een aantal nationalistische partijen. Een aantal kleine partijen werkt op lokaal of regionaal vlak.

Dit overzicht bevat de politieke partijen die verkozen werden in het federaal parlement:

Vlaamse partijen gekozen in de Kamer en Senaat

N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie) – Nationalistische en liberaal conservatieve partij

CD&V (Christen-Democratisch & Vlaams) – Christendemocratische partij

sp.a (Socialistische Partij Anders) – Sociaaldemocratische partij

Open VLD (Open Vlaamse Liberalen en democraten) – Liberale partij

Vlaams Belang – Nationalistische en rechts-conservatieve partij

Groen! – Groene partij

LDD (Lijst Dedecker) – Liberale partij (alleen in de Kamer)

Franstalige partijen gekozen in de Kamer en Senaat

PS (Parti socialiste) – Sociaaldemocratische partij

MR (Mouvement Réformateur) – verbond van drie Franstalige rechtse politieke partijen

ECOLO (Écologistes confédérés pour l'Organis. de Luttes originales) – Groene partij

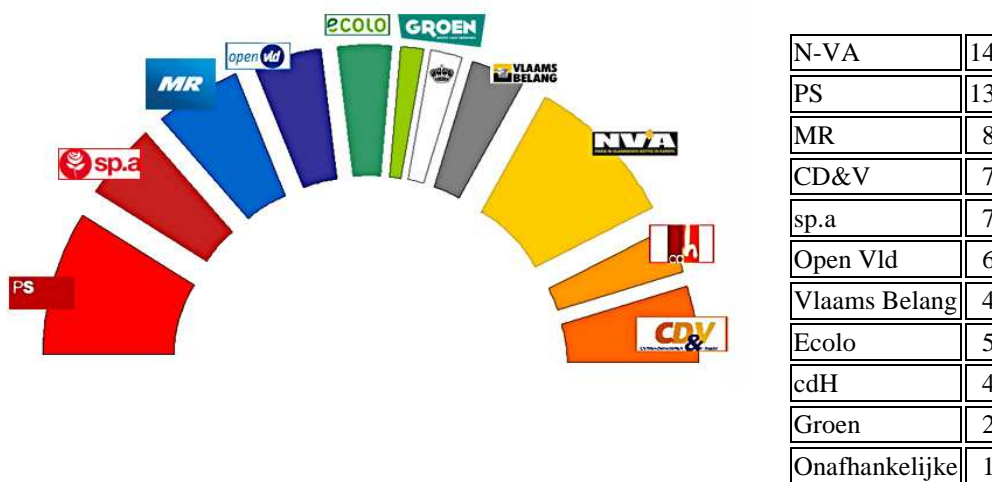
cdH (Centre démocrate humaniste) – Christendemocratische en humanistische partij

PP (Parti Populaire) – Rechtse partij (alleen in de Kamer)

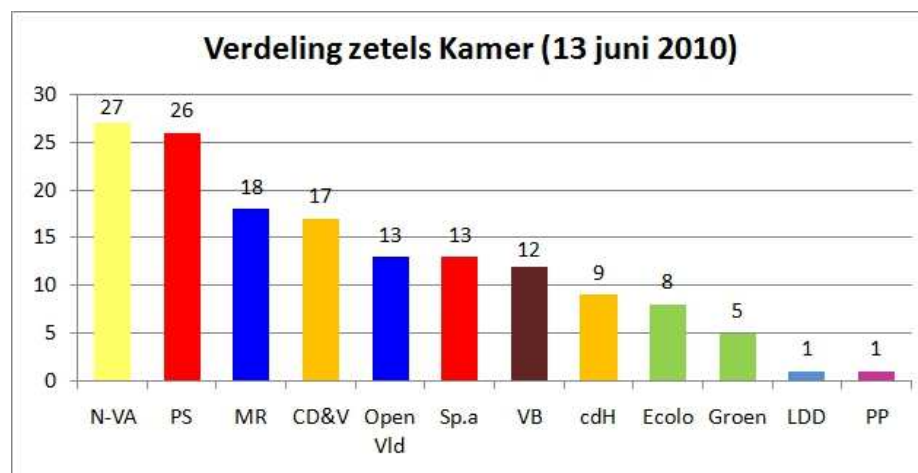
²⁷ <http://www.pvda.be/nieuws/artikel/plan-b-een-vreedzame-splitsing.html>, 04-05-2012

Wat werd geschetst voor de introductie, wordt in de volgende grafieken met cijfers aangetoond. Op 13 juni 2010 toen de federale verkiezingen plaats vonden, de partij N-VA van Bart de Wever (met 27% van de stemmen) werd de grootste partij in Vlaanderen en België. Bij Franstalige partijen wordt de PS (met 37,6%) de grootste partij. In de grafieken nr. 2 en nr. 3 kunnen we de verdeling zien van de partijen in de Senaat en Kamer van het federaal parlement, waar de partijen N-VA, PS, MR en CD&V de meeste zetels behaalden.

Grafiek nr. 2: **Belgische Senaat na federale verkiezingen in juni 2010**²⁸

Grafiek nr. 3 : **Belgische Kamer na federale verkiezingen in juni 2010**²⁹

²⁸ http://www.senaat.be/www/?MIval=/index_senate&MENUID=11500&LANG=nl, 02-03-2012

²⁹ <http://www.bpol.be/actuaArtikel.php?naam=201101081>, 06-03-2012

2.3. Publieke opinie

Wat denken gewone Belgen over de toekomst van het land? De inwoners interesseren zich zeker voor de situatie. Maar soms lijkt het een beetje anders. Blijkbaar wonen ze niet samen, maar naast elkaar. Belgen worden verdeeld door de taal, de economische situatie en ze hebben zelfs niet dezelfde TV-zenders en kranten, hebben hun eigen scholen en politieke partijen, ze hebben dus geen overzicht over wat de ander doet.

Gelukkig zijn er officiële onderzoeken om te zien wat gewone mensen willen. Uit een enquête (bij 3 033 jongeren van 21 jaar oud), die het Centrum voor Politicologie van de KU Leuven heeft gehouden³⁰, blijkt dat slechts 8,5% van de jongeren het einde van het land eist. Opvallend is ook dat ongeveer vier op de tien jonge kiezers van Vlaams Belang en N-VA de splitsing volstrekt afwijst. Uit enquêtes van 2007 voor de tijdschriften *Vers l'Avenir* en *Het Nieuwsblad*³¹, die werden gehouden onder 900 respondenten, blijkt dat:

- 13% van de Walen en 14% van de Vlamingen van mening is dat de politieke crisis zal leiden tot de splitsing van het land
- 81% van de Walen en 81% van de Vlamingen heeft daarentegen een tegenovergestelde mening

Tijdens zo veel maanden zonder regering waren er grote protestacties tegen de regeringsloosheid. Er werd door meer dan tweeëntwintigduizend mensen die door het sociale netwerk Facebook waren samengekomen gedemonstreerd. Ook weigerden honderden mensen zich te scheren uit protest met als motto “Laat uw baard groeien”.

In februari hebben ook een tiental studenten verschillende protestacties gepland naar aanleiding van het breken van het wereldrecord regeringsvormen. Ze maakten duidelijk dat er een einde aan moet komen. Met als motto “Frieten zijn een symbool van ons

³⁰ http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=DMF20110705_126, 03-03-2012

³¹ <http://helloworldbelgium.blogs.lalibre.be/archive/2007/08/25/sondage-les-belges-veulent-l-unite.html>, 07-03-2012

land“ roepen ze op om België niet te splitsen. Vlamingen wilden aan Walen laten zien, dat ze tegen de splitsing zijn.

Zeven maanden na de federale verkiezingen was er nog altijd geen nieuwe regering. Uit protest tegen de politieke impasse riepen Belgen op om te demonstreren met de leuze SHAME. “Schaam je“ werd er gescandeerd in de straten van Brussel door ruim 34 000 mensen.

Waarom beroeren de grote binnenlandse politieke geschillen de Belgen niet?

België is een staat die erg goed werkt. Zij heeft een goed functionerend staatsbestuur en lokaal bestuur. Dit was ook het geval tijdens het Europees voorzitterschap, dat zeer goed werd voorbereid. Koning Albert II is voor België een zeer belangrijk persoon.

2.4. Mogelijke oplossingen

Wat zijn de prognoses voor de toekomst? Er zijn maar twee scenario's. Of het land wordt gesplitst of niet. De belangrijkste reden voor het behoud van België is het bestaan van Brussel. Een tweede belangrijke reden is de wens van de bevolking van België. Belgen bestaan eigenlijk niet, alleen Vlamingen en Walen, maar in de meeste gevallen wensen ze niet de splitsing van het land. En de stem van het volk moet gerespecteerd worden.

Wat België verder nog samenhoudt is de Koninklijke familie en koning Albert II, die met al zijn krachten probeert België samen te houden. Overigens is de koning zelf een symbool van eenheid voor de Belgen en vertegenwoordigt hij de laatste garantie van het gemeenschappelijk functioneren van de staat.

De hele Belgische samenleving is gebaseerd op een compromis, zonder welke ze niet eens zou bestaan. En ze hebben nog steeds het verlangen compromissen te zoeken. De verschillen tussen Wallonië en Vlaanderen zijn fundamenteel, zo fundamenteel dat Wallonië en Vlaanderen aparte maatschappijen vormen.

3. De splitsing van Tsjecho-Slowakije

Zoals reeds werd gezegd, is Tsjecho-Slowakije kunstmatig ontstaan na de Eerste Wereldoorlog in 1918. Het was een samenvoeging van twee delen, met twee volkeren en twee zeer met elkaar verbonden talen. Maar toch was de ontwikkeling verschillend. Tsjechië was van oudsher een industrieel land. Slowakije was meer agrarisch gericht. De twee landen werden samengevoegd in Tsjecho-Slowakije. De Slowaken voelden altijd een achterstandspositie tegenover de Tsjechen, die hen financieel moesten steunen. De fundamenten voor de federale regeling van Tsjecho-Slowakije werden gelegd in de jaren 1968-1969.

Na de val van de Berlijnse muur in 1989, heeft in Tsjecho-Slowakije de Fluwelen revolutie plaatsgevonden die een eind aan het communisme heeft gemaakt. Het was een periode van enorme opwinding en optimisme. Er heerste een grote solidariteit. De voormalige tegenstanders van het regime bekleedden nu hoge posities. Václav Havel werd president van het land en de voorzitter van het federale parlement werd de voormalige hervormingscommunist Alexander Dubček. Het land zocht zijn eigen model. Het begin van de splitsing vond al kort na november 1989 plaats. Niemand heeft zich gerealiseerd dat drie jaar later een eind aan de federatie zou komen. Na 1989 bestonden er grote economische problemen. Na de periode van het communisme, was het land eigenlijk failliet. Er moesten in het nieuwe land opnieuw staatsstructuren uitgetekend worden. De Slowaken wilden langzaam hun economie hervormen, terwijl de Tsjechen iets sneller wilden gaan.

3.1. Jaren 1990-1991

3.1.1. Verkiezingen juni 1990

In juni 1990 vonden de eerste vrije verkiezingen na de val van het communisme plaats op basis van grotere evenredige vertegenwoordiging³² die een breder spectrum van politieke partijen in het parlement zou garanderen. Bijna 96% van de bevolking ging stemmen. Het aanbod van politieke partijen was breed, er ontstonden ongeveer 70 politieke bewegingen, maar ze hadden niet allemaal een sterke structuur en ideologisch kader. Voor kiezers was het parlementaire systeem niet erg eenvoudig. In Tsjecho-Slowakije waren 3 regeringen en 3 parlementen.

Zoals we kunnen zien in tabel nr. 12 in bijlage 2, werden de verkiezingen in het federale parlement in Tsjechië gewonnen door Občanské fórum (Burgerforum) met bijna de helft van de stemmen, de tweede plaats werd door de communistische partij ingenomen. In Slowakije won Verejnost' proti násiliu (Het publiek tegen geweld). De verkiezingsperiode van het Parlement was voorzien voor slechts twee jaar. Het zou alleen een overgangsfase van het communisme naar de democratie zijn. Het lukte een federale regering te vormen. Er zou een nieuwe grondwet ingesteld worden met een gelijke positie voor beide republieken.

De nieuwe regering van Tsjecho-Slowakije en de nationale regeringen van de Tsjechische Republiek en Slowaakse Republiek stelden in de loop van het jaar 1990 een programma van radicale economische hervormingen op. Politici probeerden een gemeenschappelijke staat te behouden. De regering uit de verkiezingen van 1990 ondersteunde het gemeenschappelijk federale scenario. Aan het begin van 1991 trad het hervormingspakket met transformatiescenario in werking. Tot de belangrijkste maatregelen behoorden:

- Prijsliberalisatie
- Liberalisering van de buitenlandse handel

³² = kiessysteem waarbij het percentage van behaalde zetels proportioneel met het percentage van behaalde stemmen is.

- Privatisering
- Tijdelijk restrictief financieel, monetair en loonpolitiek

In de eerste vergadering van het nieuwe Parlement waren er geschillen betreffende de bepaling van de gemeenschappelijke en afzonderlijke gebieden. Er ontstond een tragikomisch geschil over de naam van de staat, de zogenaamde *Pomlčková válka* (Streepjesoorlog). Václav Havel kwam met het voorstel, dat de naam van Tsjecho-Slowaakse Socialistische republiek moest veranderen. De Tsjechische kant was ervoor om de oude naam, Tsjechoslowaakse republiek, van het jaar 1918 weer in gebruik te nemen. De Slowaakse kant wilde de gelijkgerechtigde naam van Tsjecho-Slowaakse federale republiek. Er werden demonstraties gehouden. De Slowaken waren voor een streepje, de Tsjechen daarentegen tegen een streepje. Er werden twee voorlopige namen gekozen volgens de wensen van beide volkeren. Aan het begin van april koos Václav Havel de naam Tsjechische en Slowaakse federale republiek. Uit het gedrag van de Slowaken bleken al de eerste ideeën van een mogelijke splitsing³³.

Na de Fluwelen revolutie werd de Tsjech Václav Havel als president gekozen en de federale regering stond onder leiding van de Slowaak Marián Čalfa. De Slowaakse Premier was Vladimír Mečiar en de Tsjechische Premier was Petr Pithart.

Aan het einde van 1990 werd er door de Federale parlement ook de *Kompetenční zákon* (Bevoegdheidswet) aangenomen, die het belang van nationale instellingen versterkt heeft. Dat betekende een fusie of de afschaffing van sommige federale ministeries en de verdeling van gezag van de federatie naar de republieken. De Slowaakse kant wilde gehele onafhankelijkheid, wat de eerste stap naar de toekomstige splitsing zou zijn.

Tussen 1991 en 1992 werd een reeks van onderhandelingen gevoerd die eindigden in Milovy (plaats met dezelfde afstand tot Praag en Bratislava in Českomoravská vrchovina) met een voorstel over de staatsrechtelijke regeling van de gemeenschappelijke staat. Er werd echter geen overeenstemming bereikt.

³³ Vodička K., *Dělení Československa. Deset let poté...*, (2003), p.274-275 (mijn vertaling)

3.2. Jaar 1992

3.2.2. Verkiezingen juni 1992

Aan het begin van 1992 is er nog altijd geen overeenkomst. De ontevredenheid in Slowakije werd steeds groter. De Slowaken waren vóór de verkiezingen van 1992 zeer teleurgesteld (ze vertrouwden de mensen rond Verejnosť proti násiliu en Křesťanskodemokratické hnutie niet, de sociale situatie verergerde namelijk). Daarna werd Mečiar ontslagen van de post van Minister-president en richtte zijn eigen partij op. Vladimír Mečiar werd voorzitter en stichter van de partij *Hnutie za demokratické Slovensko* (HZDS) (De Volkspartij- Beweging voor een Democratische Slowakije). De partij van Mečiar slaagde erin de steun van de bevolking te krijgen. Zijn partij was in oppositie tegen de regeringspartijen die de hervormingen steunden – *Křesťanskodemokratické hnutie* en *Verejnosť proti násiliu*. *Slovenská národní strana* (Slowaakse Nationale Partij) was de enige partij die een splitsing op zijn programma had. In deze verkiezingen was er geen Tsjechische partij met de eis van splitsing van de federale staat. Mečiar won de verkiezingen in 1992 (zie tabel nr. 12 in bijlage 2).

In Tsjechië komt een rechtse regering aan de macht, geleid door de huidige president Václav Klaus. In Slowakije komt een linkse coalitie, geleid door premier Mečiar, aan de macht. Klaus en Mečiar konden met elkaar echter helemaal geen politieke eenheid vinden. Er kon dus geen federale regering gevormd worden. Dit was het begin van het einde. Er waren vooral economische motieven. De politieke verschillen waren te groot om een coalitie te vormen. “*Dat wordt tegenwoordig al te vaak over het hoofd gezien. De splitsing was eigenlijk een rechtstreeks gevolg van de verkiezingen van juni 1992. De uitslag van die verkiezingen was zo verschillend in Tsjechië en Slowakije dat besturen haast onmogelijk werd.*”³⁴

Václav Havel was tegen de splitsing, hij geloofde sterk in het concept van Tsjecho-Slowakije. Hij organiseerde verschillende vergaderingen en afspraken en hij was geïnteresseerd in de reactie van de mensen. Ondanks dat de bevolking een referendum wilde, is er nooit een gehouden. Leden van het federale parlement konden het niet eens

³⁴ <http://www.mvdr.be/files/tsj2.pdf>, 02-04-2012

worden over de formulering van de vraag. De rechtse coalitiepartijen hebben daarom voor de burgers besloten.

“Het feit dat het volk niet geraadpleegd werd, is natuurlijk het meest heikele punt. De splitsing werd volledig uitgewerkt door het parlement en er is nooit een referendum gekomen, ondanks het feit dat de vraag verschillende keren werd gesteld.”³⁵

3.2.3. Privatisering

Een van de belangrijke stappen van de economische hervorming na 1989 was de privatisering. Het doel was om middelgrote en grotere ondernemingen in de industrie te privatiseren. De meest bekende zijn “Kleine en grote privatisering“. In Tsjechië waren tussen 1991-1995 twee golven van *Kupónová privatizace* (Voucher privatisering). De regering in Tsjechië besliste de meest grote bedrijven te privatiseren door vouchers. De hervormingsprocessen in Slowakije werden vertraagd en bijna gestopt. Slowakije heeft de economische hervormingen van Klaus verworpen. Tsjechië zorgde dat het grootste deel van de economie zo snel mogelijk geprivatiseerd werd. Slowakije daarentegen wilde de controle over de economie behouden. Slowaken hadden over het algemeen tegengestelde meningen op de bevoegdheden van de federale en republieke overheden dan de Tsjechen. In Slowakije hadden mensen sterkere nationalistische gevoelens, en daarom willen ze niet luisteren naar orders van Praag.

Redenen van privatisering:

- het versnellen van de toegang tot buitenlands kapitaal
- snelle creatie van een particuliere sector die er tot nu toe niet was
- de actieve integratie van de bevolking in het hervormingsproces

³⁵ <http://www.mvdr.be/files/tsj2.pdf>, 02-04-2012

3.2.4. Economieën van beide Republieken

Tussen de economieën van de Tsjechische Republiek en Slowaakse Republiek zijn er bepaalde verschillen, meestal ten gunste van de Tsjechische Republiek. Toch was er een aanzienlijke onderlinge afhankelijkheid tussen de twee economieën. Beide landen werden 40 jaar centraal geleid. Er waren dezelfde ontwikkelingen in beide republieken. Het Tsjechische deel van Tsjecho-Slowakije behoorde historisch tot het meest ontwikkelde deel van Oostenrijk-Hongarije, het Slowaakse deel daarentegen behoorde tot de minst ontwikkelde (industrialisatie vond hier plaats in de tijd van het communisme). Zoals we kunnen zien in tabel nr. 8, was er in deze landen een groot verschil in de werkloosheid – in Slowakije 10,4% en in de Tsjechië 2,6%. Het Slowaakse BBP is 63% van het Tsjechische BBP. Tijdens de federatie waren de lonen bijna gelijk. In 1992 was het gemiddelde maandelijkse loon per Slowaak 4 519 CSK en per Tsjech 4 667 CSK. De levensstandaard was gedaald, net als in alle Oost-Europese staten. De Tsjechische en Slowaakse inflatie bleef echter onder controle.

Tabel nr. 8: **Vergelijking van de Tsjechische en Slowaakse Republiek rond het jaar 1992**

1992	Tsjechië	Slowakije
BBP (mld. CZK)	404,5	336,7
werkloosheid	2,60%	10,40%
Inflatie	11,10%	10,20%
gemiddelde maandsalaris (1992)	4 667 CSK	4 519 CSK

Bronnen: MPSV, UPSVAR, ČSÚ

In tabel nr. 9 zien we een verlies van 1 697 milj. kronen van de Tsjechische Republiek, en 7 933 milj. kronen voor de Slowaakse Republiek. De deficit (staatsschuld) van de TSFR bedroeg in totaal 7 000 milj. kronen (-2,6 % van het BBP) in het begin van de overgangperiode.

Tabel nr. 9: **Overschot/deficit van de staatsbegroting tussen 1990-1992 (miljoen kronen)**³⁶

	1990	1991	1992
Federaal	4 015	6 389	-7 000
TR	232	-13 617	-1 697
SR	-468	-10 228	-7 933
TSFR	3 779	-17 456	-16 630

Bijzondere kenmerken van de Slowaakse economie zijn het lage niveau van de eindproductie, het grote belang van zware wapenproductie, hogere invoer uit voormalig COMECON³⁷ (Raad voor wederzijdse economische hulp), hogere uitvoer naar COMECON en lage effectiviteit van de Slowaakse economie.³⁸

3.2.4.1. Slowaakse inspanningen voor de autonomie

De volgende gebeurtenissen tonen aan dat de Slowaken al eerder stappen richting autonomie hebben gezet :

- **1918** – grote stap op weg naar autonomie. De nationale en democratische revolutie. De strijd op de grens met Hongarije. Sociale storm in Slowakije. Vorming en begin van autonome beweging.
- **1939-1945** – onafhankelijke staat van de Eerste Slowaakse Republiek
- **1946** – uit de resultaten van de Tsjecho-Slowaakse parlementaire verkiezingen bleken grote verschillen tussen de Tsjechische en Slowaakse kiezers. In Slowakije won *Demokratická strana* (Democratische partij) met 62% en in Tsjechië *Komunistická strana česka* (Communistische partij van Tsjecho-Slowakije) met 43%³⁹. In Slowakije was er een tendens, zoals in landen als Frankrijk, Italië, Duitsland, Oostenrijk, Hongarije, die de naoorlogse linkse

³⁶ Židek L., *Transformace české ekonomiky: 1989-2004*, (2006), p.71

³⁷ Van 1949 tot 1991 was het een economisch verdrag tussen de landen van het voormalige Warschau-pact (voormalig Oost-Duitsland, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Albanië, voormalige USSR).

³⁸ Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, (1997), p.38 (mijn vertaling)

³⁹ <http://www.fronta.cz/dotaz/volby-1946-vitezstvi-ksc-a-odsun-nemcu>, 07-04-2012

stroming verwierpen en een beleid op basis van de christelijke en democratische beginselen voorstonden.

- **1969** – federalisatie was vooral een Slowaakse politieke kwestie
- **1993** – sterke Slowaakse eisen voor de splitsing

We kunnen dus zien dat Slowaken hebben in de loop van 20de eeuw een grote neiging van onafhankelijkheid tijdens de diverse gebeurtenissen laten zien.

3.3. **Opinie van de burgers over de splitsing**

In een onderzoek van november 2009 door *Centrum pro výzkum veřejného mínění*⁴⁰ (CVVM) zien we huidige antwoorden, hoe mensen op de splitsing van Tsjecho-Slowakije zouden reageren in de periode van splitsing. Volgens dit onderzoek, zie schema nr. 1, was bijna 48% (19% + 29%) tegen de splitsing. Ongeveer een kwart met 26% ondersteunde de verdeling van het land. Het is begrijpelijk een kwartier antwoordde geen mening te hebben, omdat de respondenten tot 29 jaar oud waren. Oudere mensen waren vooral tegen de splitsing.

Schema nr. 1 : **Opinie van de burgers over de splitsing van Tsjecho-Slowakije IN DE TIJD VAN DE SPLITSING in 1992**⁴¹

⁴⁰ Het Centrum voor onderzoek van de publieke opinie voert een periodieke onderzoek van standpunten van het Tsjechische publiek op het gebied van politieke, economische en andere sociale kwesties. De onderzoeken zijn verricht in de vorm van gestandaardiseerde persoonlijke interviews opgeleide interviewers respondenten die de mensen van de Tsjechische Republiek meer dan 15 jaar oud zijn.

⁴¹ <http://www.svornost.com/2009/12/cvmm-%e2%80%93-nazory-obyvatele-na-rozdeleni-ceskoslovenska-%e2%80%93-rijen-2009/01-04-2012>

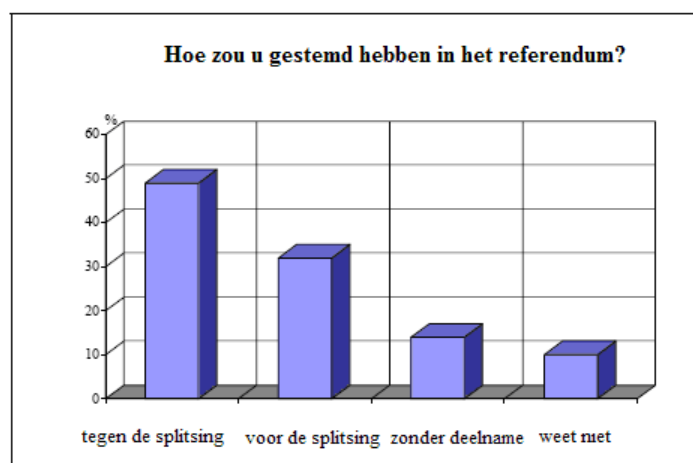
Hoewel bijna de helft van de bevolking van de Tsjechische Republiek tegen de splitsing van Tsjecho-Slowakije in 1992 was, zoals we kunnen aflezen uit tabel nr. 10, wordt deze gebeurtenis in 2009 door 52% (16% + 36%) van de bevolking als een goede stap beoordeeld. Meer dan een derde van de burgers 35% (23% + 12%) daarentegen beoordeelt de splitsing van Tsjecho-Slowakije als een verkeerde stap.

Tabel nr. 10: **Hoe Tsjechische mensen VANDAAG de splitsing van Tsjecho-Slowakije beoordelen**⁴²

	1/2003	11/2006	11/2007	11/2009
Zeker de goede stap	18	18	16	16
Eerder de goede stap	37	38	39	36
Eerder de slechte stap	25	22	22	23
Zeker de slechte stap	11	12	11	12
Weet niet	9	10	12	13
Goed/slecht	55/36	56/34	55/33	52/35

Wat de gevoelens voor de splitsing van de Tsjechen betreft, zien ze bijvoorbeeld betalen voor Slowaken, remming op weg naar Europa, geen dankbaarheid van Slowaken, maar ook onbegrip van het beginsel van de Federatie. Wat de gevoelens van Slowaken betreft, zien ze er maar één. Wens te bewijzen, dat Slowakije zelf de staat kan beheren.

Schema nr. 2: **Houdingen van Slowaken tegenover de splitsing van het land (maart 1993)**⁴³

⁴² <http://www.svornost.com/2009/12/cvwm-%e2%80%93-nazory-obyvatel-na-rozdeleni-ceskoslovenska-%e2%80%93-rijen-2009/01-04-2012>

⁴³ http://www.tahace.cz/vodicka_net/historcas2.pdf, 07-04-2012

Hoe kunnen we in het bovenstaande schema zien, ook bij Slowaken was het hetzelfde antwoord. Bijna 50% van hen in 1993 was tegen de splitsing van het land, hoewel de politieke leiders hebben anders besloten.

In de peilingen verklaarden zich de Slowaken en Tsjechen nooit voor het grootste deel voor de onafhankelijkheid van de staat.

3.4. De splitsing

Tijdens een bijeenkomst van de leiders van de overwinnende politieke partijen ODS (*Democratische Burgerpartij*) en HZDS heeft Mečiar zijn project over de Tsjechisch-Slowaakse Unie getoond. Dit werd door de ODS verworpen. Na de bijeenkomsten in Praag en Bratislava, waar de ODS de federatie en HZDS de confederatie doorzetten, is er een overeenkomst gesloten over de splitsing van de Federatie. „*De manier waarop de splitsing gebeurde was niet echt democratisch, maar was wel de beste manier om het te doen*“⁴⁴ (Jiří Pehe)⁴⁵.

De staat was op dit moment zonder president, omdat Václav Havel zijn demissie gaf. De federale overheid bestond uit 10 mensen van ODS en HZDS. De federale regering was niet in staat om in te grijpen. De Minister-president werd Jan Stránský. Václav Klaus en Vladimír Mečiar werden Minister-presidenten van beide republieken.

De splitsing was dus het gevolg van de verkiezingen van juni 1992. De uitslag ervan was verschillend in beide landen. De korte periode van twee jaar (van 1989 tot verkiezingen in juni 1992) was ook een potentiële oorzaak van de splitsing. De splitsing werd volledig door het parlement uitgewerkt.

Het jaar 1992 was het laatste jaar van het bestaan van Tsjecho-Slowakije. 31 december 1992 is de datum waarop de Tsjecho-Slowaakse federatie gesplitst is. Het waren voornamelijk Slowaakse politici die de federatie wilden splitsen, die steeds meer autonomie en hun eigen buitenlands beleid wilden. Maar de meerderheid van de

⁴⁴ <http://www.mvdr.be/files/tsj2.pdf>, 02-04-2012

⁴⁵ Jiří Pehe is politicus, schrijver, adviseur van voormalige president Václav Havel en journalist bij Radio Free Europe.

bevolking, zowel in Slowakije als in Tsjechië, wilde de splitsing niet. De Tsjechen helemaal niet en de Slowaken in mindere mate ook niet.

De nieuwe politieke leiders hadden weinig ervaring met politieke onderhandelingen, die wel noodzakelijk waren. Zij misten het nodige geduld bij moeilijke en lange onderhandelingen. In de revolutionaire tijd wilden ze snelle resultaten krijgen. *“Het probleem was dat er op dat moment geen ervaren politici waren. Veertig jaar communistisch beleid had Tsjechoslowakije met een enorm tekort aan politici opgezadeld. De enige die in de buurt kwam, was president Václav Havel. Maar ook Havel [. . .] was in die omstandigheden niet de perfecte politicus.”*⁴⁶

De politici hebben het redelijk snel geregeld. Er werd geen ruzie gemaakt. In tegenstelling tot Joegoslavië en de Sovjet-Unie, splitste Tsjecho-Slowakije relatief zonder conflicten, zonder geweld en militaire actie. De verdeling van de Tsjecho-Slowaakse Federatie zelf verliep rustig en zonder grote complicaties. Ook als het om de splitsing van nationale grenzen ging en de positie van Tsjechen in Slowakije of de Slowaken in Tsjechië als nieuwe etnische minderheden.

Ongeveer 30 overeenkomsten werden gesloten door de nationale regeringen voor de splitsing van de Federatie.

Wat moest vooral verdeeld worden?⁴⁷

- roerende en onroerende goederen
- staats- financiële activa en passiva
- monetaire activa, passiva en reserves
- andere bezitsrechten en verplichtingen

Hoe moest het verdeeld worden?⁴⁸

De verdeling van goederen gebeurde op basis van twee fundamentele principes:

- *het territoriale principe* (volgens het grondgebied waar het onroerend goed gelegen is; vaste goederen)

⁴⁶ <http://www.mvdr.be/files/tsj2.pdf>, 02-04-2012

⁴⁷ Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, (1997), p. 99 (mijn vertaling)

⁴⁸ Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, (1997), p. 100 (mijn vertaling)

- *het principe van het aandeel van de bevolking (Tsjechië x Slowakije 2:1, bijv. de splitsing van het leger)*

Tabel nr. 11: **Een overzicht van het afrekenen van de goederen in de mijl. CSK⁴⁹**

Type goederen	De waarde van de goederen voor de splitsing			De waarde van de goederen na de splitsing	
	TSFR	TR	SR	TR	SR
Onroeren goed	72 323,10	48 107, 8	24 215,30	48 107, 8	24 215, 3
Roeren goed	46 569, 9	31 670, 5	14 898, 2	31 654, 5	14 915, 4
Totaal	118 893	79 778, 3	39 113, 5	79 762,30	39 130,70

Eén voorbeeld van de verdeling tussen Tsjechische en Slowaakse republiek kunnen we zien in tabel nr. 11, de waarde van de goederen bleef na de splitsing bijna dezelfde.

3.5. Beide landen na de splitsing

Na de splitsing van Tsjecho-Slowakije ontstaan in Centraal-Europa twee kleine republieken. De voordelen van de gemeenschappelijke co-existentie bleken na een korte periode. In de eerste jaren na de splitsing waren in beide republieken regeringen onder leiding van de vertegenwoordigers van de partijen die tot de splitsing hebben geleid. Ze werden verworpen vanwege de slechte betrekkingen tussen de Tsjechische Republiek en Slowaakse Republiek. Na de verkiezingen in 1998, toen nieuwe regeringen aan de macht kwamen, waarvan de politici geen verantwoordelijkheid voor de splitsing hadden, konden de landen meer intensieve samenwerking overeenkomen.⁵⁰ De Tsjechische Republiek heeft tijdens deze periode Slowakije gesteund voor lidmaatschap van de NAVO en van de EU.

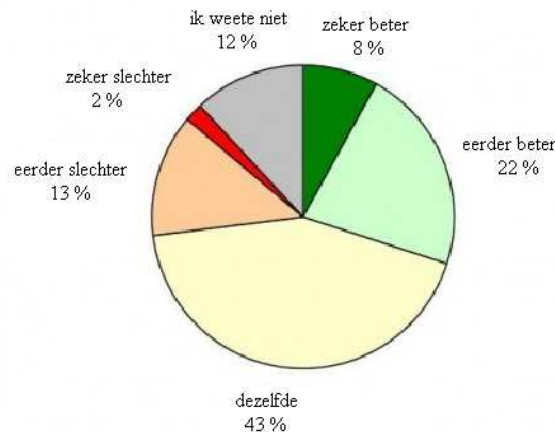
Het was heel belangrijk voor de Slowaken om zelfstandig te worden. Ze zijn zelfstandig sterker geworden. Tsjechië en Slowakije traden op 1 mei 2004 toe tot de Europese Unie. De splitsing heeft na 20 jaar geen grote barrière tussen de twee volkeren opgebouwd.

⁴⁹ Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, (1997), p. 105 (mijn vertaling)

⁵⁰ Vodička K., *Dělení Československa. Deset let poté...*, (2003), p. 313 (mijn vertaling)

Door de gelijkheid van de taal en erkenning van goede en slechte punten zijn Slowaken en Tsjechen natuurlijke partners geworden.

Schema nr. 3: **De relaties tussen de Tsjechen en Slowaken zijn in vergelijking met de tijd voor de splitsing . . .**⁵¹

In een andere onderzoek van november 2009 door *Centrum pro výzkum veřejného mínění* blijkt dat 43% van de mensen gelooft dat de relaties tussen de volkeren nu hetzelfde zijn als voor de splitsing, minder dan een derde (30 %) denkt dat ze beter zijn geworden en 15% beoordeelt de relaties als slechter.

3.5.1. Tsjechië na de splitsing

Tsjechië heeft de tweede meest stabiele en de meest welvarende economie van alle postcommunistische landen (na Slovenië). De basis van het BBP wordt gevormd door industrie en diensten. Tijdens de zogenaamde „voucher privatisering“ werd een groot deel van de bevolking aandeelhouder en het staatseigendom werd verminderd. De inflatie in de Tsjechische Republiek is niet snel gestegen. De economie maakte in 1996 en 1997 een kleine recessie door. De groei in 2000-2001 werd voornamelijk veroorzaakt door export naar de EU, vooral naar Duitsland, door een instroom van buitenlandse investeringen en een grotere binnenlandse vraag. Na de toetreding van het land tot de Europese Unie in 2004 werd de groei in Tsjechië relatief heel groot.

⁵¹ <http://www.svornost.com/2009/12/cvvm-%e2%80%93-nazory-obyvatel-na-rozdeleni-ceskoslovenska-%e2%80%93-rijen-2009/>, 05-05-2012

3.5.2. Slowakije na de splitsing

Het beleid van Mečiar was „ongelukkig” gekozen en leidde tot een slechte transparantie en corruptie, bijvoorbeeld op het gebied van privatisering. Slowakije begon internationaal politiek en economisch geïsoleerd te worden. Zij had een lage instroom van buitenlandse investeringen en de staatsschuld bleef groeien. In de eerste jaren van onafhankelijkheid werden de hervormingen vertraagd.

De paradox is dat dit werd veroorzaakt door de partij, die de splitsing van Tsjecho-Slowakije wilde. Na de splitsing zochten Slowaken hun politieke vorm. Het feit dat veel Slowaken zich eerst niet konden vereenzelvigen met de splitsing, speelde ook een rol. Slowakije was niet klaar voor toetreding tot de NAVO en de EU, dus vonden er parlementaire verkiezingen plaats in 1998. De verkiezingen hebben een radicale verandering in het aandeel van de politieke krachten veroorzaakt. Toen de regering van Mikuláš Dzurinda in 1998 aan de macht kwam, werd de economie enigszins gestabiliseerd. Tijdens de volgende regering 2002-2006 is de economische groei opnieuw gestegen. Het land is tot de EU en de NAVO toegetreden.

4. België & Tsjecho-Slowakije

Wat heeft België met het voormalige Tsjecho-Slowakije gemeen? Er wordt in België tijdens elke politieke crisis gesproken over de splitsing van het land die verwijst naar de splitsing van Tsjecho-Slowakije. We kunnen dergelijke artikels zowel in Belgische als in Tsjechische kranten terugvinden. De media in zowel Tsjechië als België maken regelmatig reportages over de huidige politieke situatie vooral tijdens een politieke crisis. De vreedzame splitsing van Tsjecho-Slowakije werd in België een populair argument voor diegenen die een vroeg einde van hun eigen land wenste, zoals bijv. de politieke partij Vlaams Belang.

Vanaf het najaar van 2008 zien we de eerste meldingen over de vergelijking met de splitsing van Tsjecho-Slowakije. Hier kunnen we enkele voorbeelden zien: *“Tijd voor een fluwelen boedelscheiding”*⁵² (10-9-2007), zegt Filip Dewinter, de fractievoorzitter van het Vlaams Belang in het Vlaams Parlement. Vanaf deze periode is de Tsjecho-Slowaakse splitsing in bijna alle artikelen verbonden met de groeiende existentiële crisis van het Koninkrijk. Aan het einde van het jaar 2011 zien we het steeds meer en meer.

*“[...] Op zekere dag zullen alle partijen gewoon (moeten) vaststellen dat men er niet meer uitgeraakt, dat een vergelijk onmogelijk is. Net zoals dat in het voormalige Tsjecho-Slowakije het geval was. Waarop Tsjechen en Slowaken samen naar de notaris trokken om de boedelscheiding te regelen.”*⁵³ (20-07-2007)

*“Voorstanders van België op zoek naar een voorbeeld in het voormalige Tsjecho-Slowakije”*⁵⁴ (11-09-2007)

*“Zal de Tsjecho-Slowaakse fluwelen scheiding België inspireren?”*⁵⁵ (25-05-2011)

*“De Tsjechische bijdrage tot het federale budget was tien keer groter dan die van Slowakije. De Tsjechen vonden dat de Slowaken niets wilden doen aan hun economische problemen. De werkloosheid lag er ruim twee keer zo hoog. De analogie met België is opvallend.”*⁵⁶ (15-09-2011)

⁵²<http://www.hbvl.be/krantenkoppen/zoeken/7/splitsingbelgie.aspx?q=splitsing%2Bbelgi%C3%AB&spage=30>,

⁵³ <http://www.vlaamsbelang.org/columns/61/>, 01-05-2012

⁵⁴ <http://blisty.cz/art/36220.html>, 29-04-2012

⁵⁵ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/125195-bude-ceskoslovensky-sametovy-rozvod-inspiraci-pro-belgii/>, 02-05-2012

⁵⁶ http://www.econ.kuleuven.be/vives/PUBLICATIES/PERS/2011/Trends_20110915_p17_1231259167.pdf, 03-05-2012

“De patstelling in de Belgische federale politiek vertoont sterke gelijkenissen met de situatie van Tsjecho-Slowaakse situatie in 1992.”⁵⁷ (15-09-2011)

“Meer dan ooit tijd voor boedelscheiding”⁵⁸ (23-11-2011).

4.1. Parallelen tussen België & Tsjecho-Slowakije

Allebei de landen hebben veel gemeenschappelijke kenmerken. Dit zijn kleine landen, die door machtige burens omringd worden. Ze ontstonden als gevolg van de grote politieke evenementen en ze bestaan allebei uit verschillende bevolkingsgroepen.

In het kader van verscheidene debatten in België, kunnen we in verschillende citaten lezen dat er verwezen wordt naar Tsjechoslowakije en zijn vreedzame splitsing in twee staten. Maar er zijn redenen waarom een vreedzame splitsing in België niet mogelijk is. Waarom?

⁵⁷http://www.econ.kuleuven.be/vives/PUBLICATIES/PERS/2011/Trends_20110915_p17_1231259167.pdf, 01-05-2012

⁵⁸ <http://www.hbvl.be/nieuws/video/binnenland/extern-dewinter-meer-dan-ooit-tijd-voor-boedelscheiding.aspx>, 02-05-2012

In vergelijking met het historisch, geografisch en taalgebied, hebben deze landen niet zo veel gemeen. Toch zijn er enkele parallelen tussen België en Tsjecho-Slowakije.

Op de volgende pagina's behandel ik de gemeenschappelijke en verschillende kenmerken van het voormalige Tsjecho-Slowakije en België.

4.1.1. Taal

*“Sire, il n’y a pas de Belges – er zijn geen Belgen. Er zijn Vlamingen en Walen, Limburgers, Brabanders, Antwerpenaren en Luikenaren, en ergens in het midden van dit conglomeraat van volken ligt Brussel, waar Bruselaars wonen”.*⁵⁹

Wat Tsjecho-Slowakije betreft, begrepen de Tsjechen natuurlijk altijd de Slowaakse taal en vice versa, omdat beide republieken West-Slavische talen spreken. Ze konden niet alleen zonder problemen communiceren, maar konden de cultuur ook beter vatten. Door dit feit konden beide culturen elkaar goed begrijpen. In België begrijpt een Waal een Vlaming veel minder, omdat hun talen aanmerkelijk verschillend zijn. De twee voornaamste gewesten hebben hun eigen televisiezender, kranten, radio en de bevolking is niet nieuwsgierig over wat er in het andere deel van het land gebeurt. In Tsjecho-Slowakije vinden we daarentegen al vanaf 1953 een gemeenschappelijke televisiestation, Tsjecho-Slowaakse Televisie. Er moet gezegd worden dat televisie een heel belangrijke bron van informatie was voor beide landen.

Er zijn drie officiële talen in België: Nederlands, Frans en Duits. Meer Vlaamse en Franstalige België spreken ten minste een tweede en zelfs derde taal. Vandaag spreken weinig Belgen geen Engels. Er wordt in veel internationale bedrijven Engels gepraat, zelfs tussen Vlamingen en Walen.

Vlamingen kunnen met recht vragen waarom Walen, die leven in een deel van het land dat armer is en dat door Vlaanderen wordt gesubsidieerd, geen belangstelling hebben

⁵⁹ Brouwers J., *Sire, er zijn geen Belgen*, (1988), p.8

In 1912 publiceerde Jules Destrée een brief aan de Belgische koning Albert met deze woorden.

om de Nederlandse taal te leren. Ongeveer 60% van de Vlamingen kan in het Frans communiceren. 76% van de Walen spreekt enkel Frans, alleen 17% van de Walen is tweetalig (Frans-Nederlands) en alleen 7% is drietalig⁶⁰. Heel wat Vlamingen spreken Frans en sinds enige tijd leren steeds meer Franstaligen ook Nederlands. Sommige Belgen zeggen soms dat de twee gemeenschappen niet samen, maar naast elkaar leven.

Na de afscheiding van België van Nederland, was Frans de enige officiële taal, de Vlaamse taal werd als tweede taal beschouwd. Sinds 1898, is het Frans niet de enige officiële taal, maar de dominantie werd gezien als zeer sterk tot de jaren 1950. Hoewel het Vlaams later beschouwd werd als hetzelfde niveau als het Frans, is er nog steeds een aanzienlijke onevenwichtigheid in de kennis van beide talen in beide gemeenschappen.

In België werd de politieke situatie veel meer beïnvloed door een taalconflict. Er wonen twee parallelle samenlevingen. Twee verschillende talen beduiden een relevante punt om het land te splitsen. In Tsjecho-Slowakije gebeurde nooit een taalconflict, de volkeren begrepen zich wel elkaar zowel in taal als in cultuur. Het verstand van de taal is dus één van de verschillen tussen België en het voormalige Tsjecho-Slowakije.

4.1.2. Hoofdstad

Zoals al gezegd ligt de hoofdstad Brussel in Vlaanderen, maar de meeste mensen spreken er Frans. Niemand weet hoe zij het statuut van Brussel in het geval van een splitsing gaan oplossen. Brussel is voor 85% Franstalig, maar ligt in het Nederlandstalige Vlaanderen. Vlaanderen benadrukken de geografie, Walen daarentegen de taal. De oorspronkelijk Vlaamse stad is nu hoofdzakelijk Franstalig. Brussel is voornamelijk rijk, strategisch en een machtig centrum. Het is echter een speciaal geval, want veel praktische en symbolische redenen voorkomen de splitsing van het Koninkrijk België.

Brussel is een ware institutionele plaats. Het is de hoofdstad van België, van de Franse Gemeenschap, van Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap, van Brussels

⁶⁰ <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=G6OTDEFV>, 29-04-2012

Hoofdstedelijk Gewest en is ook de zetel van de Europese Commissie en NAVO. België is niet een tweetalig land. Naast Brussel is elk gewest eentalig.

Tsjecho-Slowakije heeft altijd twee hoofdsteden gehad - Praag als zetel van de Tsjechische regering en het parlement en Bratislava als zetel van de Slowaakse regering en het parlement. Praag was bovendien de zetel van de federale regering en het parlement. Er was geen conflict betreffende de grens of minderheden tussen deze twee landen. Tijdens het proces van de splitsing was het vraagstuk van de hoofdstad dan ook geen punt van discussie.

De kwestie van de hoofdstad behoort dus tot de verschillen tussen België en het voormalige Tsjecho-Slowakije. De vraag is, hoe zou Brussel met bijna 20% van het BBP gesplitst worden. Bij de splitsing van het Tsjecho-Slowakije hadden allebei de republieken hun eigen hoofdsteden.

4.1.3. Politiek

Hoewel België een federatie is, zijn er geen federale partijen. Christen-democraten, socialisten of groenen, ze bestaan in twee hoedanigheden, in elk gewest, zoals bijv. CD&V en cdH, sp.a en PS of ECOLO en Groen.

Het economische verschil tussen twee gewesten van België leidt tot het feit dat de partij die de verkiezingen wint ideologisch verschillend is in elk gewest. Zo kunnen we bijv. bij de federale verkiezingen van 2010 - de partij N-VA met Bart de Wever aan de Vlaamse kant en de partij PS aan de Franstalige kant zijn. N-VA is een Vlaams-nationale partij dat een middel zoekt om in een machtiger Vlaanderen een veel liberalere politiek te kunnen toepassen. Hij is sterk gericht op Europa. Bart de Wever wil geen onmiddellijke maar geleidelijke afscheiding. PS is een sociaaldemocratische Franstalige partij in Brussel en Wallonië, die wil België niet splitsen en die ook een historisch dominante partij is. Het feit zien we ook bij de federale verkiezingen van 2007, waar de partij (CD&V) met zijn voorzitter Yves Leterme won. Terwijl in Wallonië de Mouvement Réformateur en de socialisten won.

Deze situatie is nu wel vergelijkbaar met die van Tsjecho-Slowakije. Er waren geen federale partijen. Zo wonnen in de rijkere en meer dichtbevolkte Tsjechische Republiek de Tsjechisch-rechtse partijen geleid door de ODS, terwijl in Slowakije de partijen ideologisch meer de natie benadrukten. De vorming van een functionele regering bleek uiteindelijk onmogelijk in Tsjecho-Slowakije. Normaal gezien, als een staat geconfronteerd wordt met separatistische neigingen van een van de delen, is het meestal de minderheid die zich door de meerderheid onderdrukt voelt. Dit was ook het geval in Tsjecho-Slowakije.

Twee dominante figuren van de Tsjecho-Slowaakse politiek uit het begin van de jaren 1990, Václav Klaus en Vladimír Mečiar, hebben de splitsing van het land, niettegenstaande met verschillende redenen, ondersteund. Voor de Slowaakse kant, beantwoordde de splitsing meer aan nationalistische aspiraties, de Slowaken hebben namelijk altijd onder een bepaald Praags centralisme geleden en voelde zich behandeld als een “armere broer”.

Allebei de landen hebben geen federale partijen. In België zien we de partijen van de economisch sterke Vlamingen de splitsing ondersteunen en de economisch zwakkere Walen die België als een land willen behouden. We zien een zo gecompliceerde federale structuur met 48 ministers voor 11 miljoen Belgen en de overheid met 16 ministers voor 15,6 miljoen Tsjecho-Slowaken.

4.1.4. Verschillende economische delen

*“Vlaanderen is de economische motor van België. In Tsjecho-Slowakije speelde Tsjechië de economische voortrekkersrol binnen de unie. Zo stond Tsjechië in voor 80 procent van de totale export. Ook Vlaanderen tekent voor ruim 80 procent van de Belgische export. Anderzijds zijn er ook heel wat gelijkenissen tussen Wallonië en Slowakije.”*⁶¹ (19-12-2011)

Wat kunnen we zien in tabel nr. 8, Slowakije was altijd onderontwikkelder deel van het voormalige Tsjecho-Slowakije. Voorheen was Wallonië wel een zeer welvarende

⁶¹ <http://www.vlaamseonafhankelijkheid.be/b15.htm>, 03-02-2012
Afbeelding: <http://www.vlaamseonafhankelijkheid.be/b13.htm>, 04-05-2012

gebied. Slowakije heeft vooral gemeen met Wallonië een hoge werkloosheid (Wallonië 11,7% en Slowakije 10,4%). Integendeel, in Vlaanderen (5%) en Tsjechië (2,6%) is de werkloosheid laag in 1992. Vlaanderen is economisch beter ontwikkeld dan Wallonië en Brussel. Er gebeuren de geldtransfers van Vlaanderen naar Wallonië zoals in voormalige Tsjecho-Slowakije van Tsjechië naar Slowakije gebeurden.

De neigingen om te splitsen stroomde in elke land van een ander economische ontwikkeld gebied. In Tsjecho-Slowakije was het omgekeerd dan in België actueel is. Terwijl in de economisch sterkere Tsjechië poogde het land te ondersteunen, in de onderontwikkeld gebied van Slowakije waren neigingen van de onafhankelijkheid.

4.1.5. Geschiedenis

België als staat bestaat veel langer dan het voormalige Tsjecho-Slowakije dat een relatief recente en kortstondige creatie is. 181 jaar in vergelijking met de Tsjechoslowaakse 68 jaar, omdat tussen 1938-1945 er een onafhankelijke Slowaakse republiek bestond. Het verschil ligt in het feit dat de Belgen verbonden zijn door historische ervaringen (bezetting tijdens de wereldoorlogen) in vergelijking met de Tsjechen en Slowaken die tegenover elkaar stonden. In de ogen van de Slowaken voldeed de eerste Tsjechoslowaakse Republiek niet aan de beloften van de autonomie van Slowakije. De Tweede Wereldoorlog bracht de afscheiding van Tsjecho-Slowakije. De Sovjet-bezetting resulteerde vervolgens in het socialistische Tsjecho-Slowakije.

In 1948 grepen de communisten de macht tijdens de Praagse Coup⁶². Na de Tweede Wereldoorlog was het een democratisch land. Het betekende de overgang van democratie naar totalitarisme. Na de Praagse Coup onderging Tsjecho-Slowakije een diepgaande structurele transformatie van de economie. De gevolgen van deze wijzigingen hebben invloed gehad op de economie voor een aantal decennia. De particuliere sector werd opgeheven. In 1949 onstond Comecon die de landen van het

⁶² De Praagse Coup was een onvoorziene en ongeorganiseerde communistische machtsovername in 1948 in Tsjecho-Slowakije.

Randák J., *Dějiny českých zemí*, (Praha), pp. 334-335

Oostblok omvatte. COMECON wilde de wederzijdse economische samenwerking intensiveren en onafhankelijkheid van de kapitalistische landen verkrijgen. De staten van West-Europa en de Verenigde Staten hebben een handelsembargo aangekondigd, ze hebben de voormalige verdragen opgezegd en weigerden nieuwe in te voeren. Deze trend heeft geleid tot de afzondering van de wereldmarkt en meer afhankelijkheid van het Oostblok.

Het Amerikaanse aanbod van krediet- en geldzaken voor de ontwikkeling van de binnenlandse economie in 1947, vernoemd naar George C. Marshall, werd aan alle Europese landen aangeboden, de Sovjet-Unie inbegrepen. Onder druk van Moskou moest Tsjecho-Slowakije van zijn belangstelling afzien.

Zoals Tsjecho-Slowakije is ook België kunstmatig ontstaan. Het Koninkrijk werd opgericht in 1830 door de afscheiding van het katholieke Vlaanderen van het protestantse Nederland. Na de napoleontische oorlogen, creëerden Engeland België als een bufferstaat tussen Frankrijk en Duitsland. Op het grondgebied van België, vonden tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog een van de meest gewelddadige gevechten plaats. In België domineerden de Walen sociaal en economisch de Vlaamingen sinds de oprichting van België. Tot de jaren zestig was Vlaanderen een achtergebleven agrarisch gebied, terwijl de Franstalige bevolking de heersende elite vormde.

Degene die macht en invloed wilde hebben, die moest Frans kunnen spreken. Het Vlaamse dialect werd alleen gesproken door dorpeelingen. Maar de situatie is 50 jaar geleden omgedraaid. Vandaag is Vlaanderen rijk. Vlaanderen wil Wallonië, dat de federatie wil behouden, niet meer betalen. Toch zien we in vergelijking met andere landen, dat Vlaanderen helemaal niet tot de meest geld gevende regio's in Europa behoort.

België kon zich snel herstellen na de Tweede Wereldoorlog. In 1948 werden België, Luxemburg en Nederland geïntegreerd in een douane-unie, de Benelux. De landen ondersteunden de ontwikkeling van de wederzijdse handel en grotere wederzijdse integratie van individuele economieën van de lidstaten. België werd rechtmatig onderdeel van West-Europa. In 1949 behoorde België tot de ondertekenaars van de NAVO waarvan het hoofdkwartier in Brussel is gevestigd. Brussel werd dus het

centrum van de westerse Europese integratie, het centrum van de toekomstige EU dat in 1958 gevormd werd.

Dit korte samenleven van 68 jaar liet een minder diepe indruk na dan de geschiedenis van België, die meer dan 180 oud is. Een gemeenschappelijke geschiedenis en ervaring, is dus een van de belangrijke punten die de Belgische nationale cohesie nog bewaren. Voor Tsjecho-Slowakije was de splitsing van het land na enkele jaren van behandelingen de beste oplossing.

4.1.6. Koninklijke familie

De Koninklijke familie wordt traditioneel gerespecteerd door de twee volkeren van België. Hij representeert het symbool van de eenheid van het land. De Belgische koning, momenteel Albert II, is in dit land heel populair. Het is een van de laatste dingen die België samenhoudt. De koning is namelijk de vertegenwoordiger van de natie.

*“Het belang en de invloed van het politieke optreden van de Koning variëren naargelang de omstandigheden en het ritme van het openbaar leven. Zijn optreden moet vooral constant zijn. Op bepaalde ogenblikken treedt de Koning echter duidelijker op de voorgrond, ook al wordt hij steeds gedekt door de ministeriële verantwoordelijkheid, namelijk in de periodes van regeringsvorming.”*⁶³ De koning heeft niet veel bevoegdheden om ervoor te zorgen dat de situatie radicaal veranderd in de politiek. Hij kan het ontslag van iemand aanvaarden of weigeren. Hij kan iemand toevertrouwen de regering te vormen. Maar hij kan het parlement niet ontbinden of nieuwe verkiezingen uitschrijven.

Uit een onderzoek op de website van de Belgische Unie – Union Belge van oktober 2011, kunnen we het positieve punt constateren, dat toch een grote meerderheid van Nederlandstaligen nog altijd trots op hun eigen land is. *“Opmerkelijker is evenwel de*

⁶³ <http://www.monarchie.be/nl/de-monarchie-vandaag/de-koninklijke-functie>, 01-05-2012

enorme nationale trots die de Belgen voelen: 54% is trots om Belg te zijn, 20% zelfs zeer trots. [...] Bij de jongeren (de toekomst, zegt men) zijn er liefst 80% die trots tot heel trots zijn om Belg te zijn, bij studenten loopt dat zelfs op tot 90%. “⁶⁴

Ook uit een reportage van het Tsjechische Radiožurnál⁶⁵ zien we toch een sterke vaderlandsliefde van Belgen, die elk jaar de Koninklijke serres van Laken bezoeken. *“Wij Belgen hebben niet zo veel patriotisme, maar dit is een van de momenten waarop we het voelen. Het is goed zoiets te hebben en trots erop te zijn. Omdat we dergelijke dingen in België niet overal hebben ”.*⁶⁶

Precies zo'n symbool ontbrak in 1992 in Tsjecho-Slowakije. Namelijk iemand die het respect van alle mensen van hun nationaliteit heeft gehad. Hier zien we een afwijkend kenmerk tussen Tsjecho-Slowakije en België.

4.1.7. Europese Unie

Een ander argument is dat in 1992 de Tsjecho-Slowakije geen lid van de Europese Unie was, terwijl België een van de oprichtende landen was. De nieuwe potentiële leden zouden om toelating moeten vragen. De vraag is hoe andere landen, zoals bijv. Spanje, zouden reageren als België zou splitsen.

De Europese Unie is in Brussel zeer diep ingeworteld. De stad is met het leven van de Europese Unie verbonden en eraan aangepast. Verwijdering van hele instellingen zou onvoorstelbaar zijn. Het verhuizen van alle instellingen zou ongelooflijk duur zijn. De Europese Unie doet niet veel aan de situatie in België, omdat het tot nu toe vooral nog een binnenlandse kwestie is.

België is het hart van de Europese Unie. In het geval van de splitsing zou Brussel zijn statuut van internationale hoofdstad verliezen en het zou moeilijk zijn een juiste

⁶⁴ <http://www.unionbelge.be/?p=4706>, 03-05-2012

⁶⁵ Radiožurnál is een publiekrechtelijke radiozender van Tsjechische Radio-omroep, die concentreert zich op huidige nieuws en lopende zaken.

⁶⁶ http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/zzz/_zprava/725750 (mijn vertaling), 05-05-2012

plaatsvervanger te vinden. Tsjecho-Slowakije had toen geen dergelijk probleem op te lossen, dus hier zien we ook geen gemeenschappelijk kenmerk.

4.1.8. Stem van het volk

In België zijn het vooral Vlamingen die het land willen splitsen en Walen die het land willen behouden. Maar in Tsjecho-Slowakije, was het meer het achterblijvende deel van de federatie die de splitsing van het land wenste, zoals ik al geschreven heb.

Meer en meer Belgen horen de mogelijkheid van de splitsing, maar het is anders wanneer de mensen direct worden gevraagd of ze de splitsing van het land echt wensen. Uit een onderzoek op website van de Belgische Unie–Union Belge van oktober 2011 gebruiken we hier nog een opmerkelijke bevinding. Op de vraag “wensst u dat België verdwijnt en Vlaanderen onafhankelijk wordt” zijn er 42% die dit ‘helemaal niet graag’ willen en nog eens 34% die dit ‘niet graag’ willen⁶⁷. In Tsjecho-Slowakije waren de meningen van beide volkeren ook tegen de splitsing. Uit schema’s nr. 1 en nr. 2 blijkt, dat de Tsjechen en Slowaken allebei met bijna 50% tegen de splitsing waren.

Bij de stem van het volk zien we een grote parallel. De helft van volkeren van allebei de landen, of Tsjechen met Slowaken, of Vlamingen met Walen, hoewel waren de landen in de politieke crisis, is België en was Tsjecho-Slowakije tegen de splitsing.

4.1.9. Problemen bij splitsing

In België is de structuur extreem gedecentraliseerd, wat zou in het geval van de splitsing makkelijker moeten zijn. Over dit soort zaken beslist het parlement van de gemeenschappen, over de andere het parlement van de gewesten. Soms worden de problemen op nationaal niveau geregeld. Activa en passiva werden in Tsjecho-Slowakije zonder problemen verdeeld (in de verhouding van 2:1).

⁶⁷ <http://www.unionbelge.be/?p=4706>, 07-05-2012

De crisis doet de Belgische staatsschuld stegen. Het probleem is dat er in België een enorme staatsschuld is. Hij is gestegen in 2010 tot 342,9 miljard € (96,6% van het BBP), in 2011 tot 362 miljard € (98,2% van het BBP) en in eind januari 2012 bedroeg de federale staatsschuld 366 miljard €⁶⁸. De overheidsschuld van Tsjecho-Slowakije was toen heel laag, slechts -2,6 % van het BBP in 1992.

De Belgen zijn nu vooral bezig met het oplossen van de economische crisis. De bankencrisis in België heeft het land economisch pijn gedaan. De staatsschuld in België is verdubbeld en er moeten besparingen doorgevoerd worden. Zoals gezien, zijn er veel te veel ambtenaren in dienst die veel geld kosten. Alle regeringen tellen 48 ministers – dat wil zeggen een minister per bijna 230 000 inwoners. Dit kost de Belgen veel geld.

België heeft 6 regeringen en 6 parlementen, de structuur is gedecentraliseerd, dus niet lastig in geval van de splitsing. Maar aan de andere kant, heeft het land een enorme nationale schuld, die zou zeer moeilijk zijn op te lossen. De splitsing zou niet helpen. België heeft eerder een grondige hervorming nodig. Tsjecho-Slowakije was een postcommunistische staat die niet moeilijk om te splitsen was. Wat de staatsschuld van Tsjecho-Slowakije betreft, de waarde was zeer laag.

⁶⁸ http://www.debtagency.be/nl_data_public_finances.htm, 01-05-2012

Conclusie

De oorzaken van de potentiële splitsing van België zijn te vinden in verschillen in cultuur, economie en geografie van Vlaanderen en Wallonië. De territoriale verdeling, die de taalverdeling van de bevolking niet respecteert, heeft zijn oorsprong in de Middeleeuwen. Op het moment van de onafhankelijkheid van België in 1830, zijn de geschillen toegenomen, omdat de enige officiële taal het Frans was. De Vlaamse Gemeenschap heeft geleidelijk dezelfde rechten gekregen. Bovendien, sinds het begin van de nieuwe staat, was er geen sociaal-economisch evenwicht tussen de twee volkeren. Sinds 1960 is in België een federale regeling. Op het gebied van politiek is er een splitsing tussen de Franstalige en Vlaamse politieke partijen, dat vormt twee functionerende systemen van politieke partijen. In de afgelopen jaren treden er politieke partijen op de voorgrond die streven om het land in twee delen te splitsen.

Wat de taal betreft, is de communicatie tussen de gemeenschappen in België moeizaam, zijn niet in staat zaken af te spreken en veroorzaken voortdurend ruzies over de toekomst van het land. De Walen neigen meestal naar de Franse cultuur en levensstijl, terwijl de Vlamingen dichter bij de Angelsaksische mentaliteit staan.

Bij nader onderzoek vinden we dat met uitzondering van het tweetalige Brussel, Belgen niet veel gemeen hebben. Ze hebben minder gemeen dan de Tsjechen en Slowaken tijdens het gemeenschappelijke land.

Het bovenstaande verschil in de economieën van beide delen van België betekent de grootste bron van tegenstrijdigheden. Als Vlaanderen een zelfstandige staat zou worden, zou zij het één van de rijkste landen in de Europese Unie worden. Terwijl in het geval van Wallonië juist het tegenovergestelde zou gebeuren, omdat Wallonië van de steun van Vlaanderen leeft. We hebben ook verschillen in de economieën van beide delen van Tsjecho-Slowakije gezien, maar voornamelijk moest Slowakije lange jaren vechten om zijn positie in Europa te bereiken.

Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, en daarmee het hele Oostblok, was een gebeurtenis die veel heeft vrijgemaakt. De geschiedenis van 68 jaar heeft de coëxistentie van twee Slavische naties gesymboliseerd, namelijk van Tsjechen en Slowaken. De splitsing van Tsjecho-Slowakije was ongetwijfeld een verlies voor beide

volkeren. Hun politieke belang en prestige was gedaald. Van de economische ruimte van Tsjecho-Slowakije kreeg de Tsjechische Republiek 72% en Slowakije slechts 28%⁶⁹. De grens tussen de twee nieuwe staten heeft niet alleen de economische ruimte verdeeld, maar voornamelijk de mensen. Maar de splitsing van Tsjecho-Slowakije vond op een vreedzame manier plaats. Het lukte geschillen met nationale grenzen en de verdeling van het federale bezit binnen zes maanden op te lossen. De Tsjechische republiek behield min of meer de traditie van Tsjecho-Slowakije, terwijl de Slowaakse Republiek in de jaren 1990 naar een nieuwe identiteit zocht. Zij werd getroffen door politieke onrust, economische problemen en hoge werkloosheid. Nu zijn beide landen op economisch gebied veel beter dan vóór de scheiding, vooral het armere broertje Slowakije.

Het voorbeeld van Tsjecho-Slowakije wordt vaak aangehaald. Dat konden we zien in verschillende meningen van Belgen. Er wordt vaak gezegd dat de Vlamingen met de Tsjechen worden gelijkgesteld en de Walen met de Slowaken. Wat betreft de identificatie met de federatie, wordt de situatie omgedraaid. De Vlamingen identificeren zich met de Slowaken en de Walen met de Tsjechen.

Naar aanleiding van de gemeenschappelijke betrekkingen, net zoals de Vlamingen die de Walen financieel moeten subsidiëren, waren de Tsjechen niet tevreden met het feit dat ze Slowakije moesten betalen. In beide landen zien we ook dat de meerderheid van de bevolking voorstander was van een federaal Tsjecho-Slowakije en in België is de meerderheid nog altijd voorstander van het behoud van de federatie.

Inzake de verschillende verbanden, vinden we er veel meer. Er zouden oplossingen moeten komen voor het lidmaatschap in de Europese Unie, er moeten wijzigingen gebeuren bij de Verdragen en het tellen van de stemmen in de Europese instellingen. Maar de verdeling van bedrijven en eigendom van de staat, zoals bij de splitsing van Tsjecho-Slowakije, zou waarschijnlijk ook niet zonder moeilijkheden zijn. Een ander probleem ontstaat op het financiële gebied. Extreme gecompliceerdheid en de hoge prijs van een eventuele splitsing van België houdt het land vooralsnog bijeen. Tsjecho-Slowakije was op het moment van de splitsing veel jonger dan België, dat al sinds 1830 bestaat. Maar het fundamentele verschil tussen de voormalige Tsjecho-Slowakije en

⁶⁹ http://www.tahace.cz/vodicka_net/historcas2.pdf, 05-05-2012

België is echter het feit dat de splitsing van Tsjecho-Slowakije een van de gevolgen van de politieke veranderingen in Europa in de jaren 1990 was. België heeft net zo veel redenen als Tsjecho-Slowakije om te splitsen. In België duurt het proces al 50 jaar terwijl het in Tsjecho-Slowakije een paar jaar werd opgelost. Terwijl België één belangrijk centrum, Brussel, heeft, had Tsjecho-Slowakije altijd twee hoofdsteden, Praag en Bratislava.

Het Tsjecho-Slowaakse voorbeeld laat zien dat een federatie op een vreedzame, democratische en internationaal acceptabele manier kan worden gesplitst. De relatie tussen beide nieuwe landen is nog altijd goed. Tsjechië is nog altijd de eerste handelspartner van Slowakije. Slowakije is de belangrijkste toeristische bestemming voor de Tsjechen, voornamelijk voor zijn prachtige landschap.

België laat misschien zien dat als de Tsjechische en Slowaakse geschiedenis plaatsgevonden zou hebben in een andere periode, Tsjecho-Slowakije in één of andere vorm nog bestaan zou hebben. Maar over dit feit kan men nu alleen maar polemiseren.

De Tsjecho-Slowaakse ervaring kan niet een geruststellend gevoel geven dat een splitsing van België een eenvoudige “fluwelen scheiding“ zou kunnen zijn. Het verleden van België omvat andere historische gebeurtenissen, het land speelt een grote rol in Europa en vooral leeft het in andere Europese economische omstandigheden.

Vanaf het begin was ik ervan overtuigd dat het een moeilijk en uitgebreid onderwerp is. In enkele delen kon het onderwerp meer gedetailleerd beschreven worden, maar omdat het een scriptie is van het derde studiejaar, was ik gelimiteerd door een beperkt aantal pagina's. De informatie die ik ontvangen heb waren vooral van internet en boeken, ook van televisie en radio. Tijdens de analyse had ik ook een paar persoonlijke gesprekken voor de verbanden beter kunnen begrijpen.

Ik wil graag toegeven dat gedurende de analyse's ik mijn kennis niet alleen over België, maar ook over Tsjecho-Slowakije heb verdiept. Dankzij haar kan ik nu de vraag zoals “Is de splitsing van Tsjecho-Slowakije een goed voorbeeld voor België?” nauwkeuriger en duidelijker beantwoorden.

Bronnen

Gebruikte literatuur:

- Kruismans B. en Perceval P., *Belgie voor beginners*, Leuven: Van Halewyck, 2004, 246 pp.
- Brouwers J., *Sire, er zijn geen Belgen*, Amsterdam: CPNB, 1988, 58 pp.
- Hulicius, E., *Belgie*, Praha: Libri, 2006, 185 pp.
- Aernoudt R., *Wallonie Flandre je t'aime moi non plus*, Zellik : Roularta Books, 2006, 233 pp.
- Dědek O., *Ekonomické aspekty zániku Československa*, Praha: Fortuna, 1997, 207 pp.
- Randák J., *Dějiny českých zemí*, Praha: Euromedia Group, k.s., 2011, 432 pp.
- Vodička K., *Dělení Československa. Deset let poté*, Praha: Volvox Globator, 2003, 336 pp.
- Vodička K., *Rozloučení s Československem*, Praha: Český spisovatel, 1996
- Žídek L., *Transformace české ekonomiky: 1989-2004*, Praha: CH Beck, 2006, 304 pp.

Gebruikte internetbronnen:

<http://www.belgium.be>

<http://www.senate.be>

<http://www.vlaanderen.be>

<http://www.gouvernement.wallonie.be>

<http://www.pvda.be>

<http://www.bpol.be>

<http://www.nieuwsblad.be>

<http://www.mvdr.be>

<http://www.monarchie.be>

<http://www.unionbelge.be>

<http://www.vlaamseonafhankelijkheid.be>

<http://www.hbvl.be>

<http://www.vlaamsbelang.org>

<http://www.standardandpoors.com>

<http://www.businessmarches.com>

<http://www.czso.cz>

<http://www.ceskatelevize.cz>

<http://www.rozhlas.cz>

<http://www.portal.statistics.sk>

<http://www.sodb.infostat.sk>

Bijlage 1

Lijst van afkortingen

TR	Tsjechische Republiek
SR	Slowaakse Republiek
TSSR	Tsjechische en Slowaakse Federale Republiek
BBP	Brutto Binnenlands Product
CPT	Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije
BHV	Brussel-Halle-Vilvoorde
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
cdH	Centre Démocrate Humaniste
sp.a	Socialistische Partij Anders
MR	Mouvement Réformateur
ODS	Democratische Burgerpartij
HZDS	Volkspartij- Beweging voor een Democratische Slowakije
CZK	Tsjechische kronen
SKK	Slowaakse kronen
CSK	Tsjecho-Slowaakse kronen
CVVM	Het Centrum voor onderzoek van de publieke opinie
NAVO	Noord-Atlantische Verdragorganisatie
EU	Europese Unie
COMECON	Raad voor wederzijdse economische hulp
MPSV	Ministerie van arbeid en sociale zaken
UPSVAR	Centraal bureau van arbeid, sociale zaken en familie
ČSÚ	Tsjechische statistische bureau

Bijlage 2

Tabel nr. 12: **De leidende politieke partijen gekozen in verkiezingen in 1990 en 1992**⁷⁰

juni 1990	<i>Nationale Raad van de Tsjechische Republiek</i>	<i>Sněmovna lidu Federálního Shromáždění</i>	<i>Sněmovna národů Federálního shromáždění</i>
Občanské fórum (OF) (Burgerforum)	49,5%	53,15%	49,96%
Komunistická strana Československa	13,24%	13,48%	13,8%
Hnutí za samosprávnou demokracii	10,03%	7,89%	9,1%
Křesťanská a demokratická unie	8,42%	8,69%	8,75%
juni 1992			
Coalitie: Občanská demokratická strana Křesťanskodemokratická strana	29,73%	33,9%	33,43%
Komunistická strana Čech a Moravy	14,05%	14,27%	14,48%
Československá sociální demokracie	6,53%	7,67%	6,8%
juni 1990	<i>Nationale Raad van de Slowaakse Republiek</i>	<i>Sněmovna lidu Federálního Shromáždění</i>	<i>Sněmovna národů Federálního shromáždění</i>
Verejnost' proti nasiliu	29,34%	32,5%	37,28%
Křesťanskodemokratické hnutie	19,2%	18,9%	16,66%
Komunistická strana Československa	13,34%	13,8%	13,43%
Slovenská národní rada	13,94%	10,89%	11,44%
juni 1992			
Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS)	37,26%	33,53%	33,85%
Strana demokratickej ľavice	14,7%	14,44%	14,04%
Slovenská národná strana	7,93%	9,39%	9,35%
Křesťanskodemokratické hnutie	8,89%	8,96%	8,81%

⁷⁰ Bronnen: Vodička K., *Rozloučení s Československem*, (1996), p. 87, www.volby.cz, www.statistics.s

Resumé in het Tsjechisch

Ve své bakalářské práci jsem se snažila dospět k argumentům, kterými by se dalo potvrdit nebo vyvrátit odkazování obyvatel Belgie, která se donedávna nacházela v hluboké politické krizi, na rozdělení Československa na začátku 90. let 20. století.

Úvodem jsou popsány charakteristiky obou zemí včetně základních údajů, historie, ekonomických ukazatelů, fungování federace a politické orientace. Následně je v druhé kapitole přiblížena problematika politické krize v Belgii, která sice v zemi započala už v roce 2004, ale největšího rozmachu dosáhla v letech 2007-2011. Bylo zde zmíněno několik faktorů, které politickou krizi vyvolávají. Mezi ty největší se řadí jazykové a ekonomické rozdílnosti dvou etnik žijících sice odděleně, ale na jednom území, tedy Vlámů a Valonů. Pro možné srovnání v závěru práce je věnována cela třetí kapitola tématu rozdělení Československa, které je poměrně obsáhlé, ale časově se dá zařadit do období kratší než tři roky. Je zde možné vidět jak postoje vládnoucích politických představitelů, tak názory obyvatel dvou hlavních území, České republiky a Slovenské republiky, na rozdělení federace. Stejně jako u předchozí kapitoly i zde dochází ke srovnání jejích dvou částí. V poslední kapitole je poukázáno na zjištěné paralely mezi Belgií a bývalým Československem v různých oblastech. V závěru práce je pak uveden přehled nejpodstatnějších společných a rozdílných znaků obou federací, ke kterým se v průběhu analýzy dospělo.

Resumé in het Engels

The aim of this Bachelor thesis is to prove or disprove referring of the inhabitants of Belgium, country that has been in a deep political crisis until recently, to the separation of Czechoslovakia at the beginning of 90's of the 20th century.

This thesis describes the characteristics of both countries, including the basic information, history, economic indexes, functioning of the federation and politic orientation. The problem of political crisis in Belgium which begun already in 2004 but reached its climax between years 2007-2011 is explained in the second chapter. Afterwards, the thesis investigates some of the factors which cause politic crisis, pointing out the language and economic divergences of two ethnic groups living separately but at the same place, Walloons and Vlaams in this case. In order of comparison, the whole third chapter is dedicated to the problem of separation of Czechoslovakia which seemed to be rather extensive but was actually realized in the period shorter than three years. We observe attitude of the governing politic representatives as well as opinion of the inhabitants of the two main parts of the country – Czech republic and Slovak republic – about the separation of the Federation. Finally, the last chapter provides a summary of the most important chatacteristics that both Federations have in common and that differ.

Annotatie

Jméno: Jana Šírová

Název katedry a fakulty: Katedra nederlandistiky FF UP v Olomouci

Název diplomové práce: De splitsing van Tsjecho-Slowakije, een goed voorbeeld voor België?

Vedoucí diplomové práce: Drs. Bas Hamers

Počet znaků: 86 415

Počet příloh: 2

Klíčová slova: rozdělení, Československo, Česká republika, Slovenská republika, Belgie, Vlámsko, Valonsko, politická krize, federace

Krátká charakteristika: Za hlavní myšlenku své práce považuji srovnání Belgie a bývalého Československa jako dvou federací. Nejdříve jsem se věnovala obecným charakteristikám obou zemí, které zahrnují historii, ekonomické ukazatele, fungování federace a politickou orientaci. Dále jsem se zaměřila na důležité momenty a události obou zemí. Přiblížila jsem problematiku belgické politické krize v období 2007-2011 a rozdělení Československa na začátku 90. let 20. století. V závěru uvádím nejvýznamnější rozdíly, ke kterým jsem v průběhu své analýzy dospěla.